

Ειδική έκθεση

Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας – Ανάγκη για καλύτερη στόχευση της στήριξης της Επιτροπής



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-XI
Εισαγωγή	01-07
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	08-13
Παρατηρήσεις	14-90
Η σύσταση αποτέλεσε μια θετική πρωτοβουλία, αλλά ο αντίκτυπός της είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί	14-34
Η σύσταση ήταν μια θετική προσπάθεια ολιστικής αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας	14-16
Η Επιτροπή δεν κατέστρωσε χάρτη πορείας	17-19
Η διαδικτυακή πλατφόρμα για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών είναι μια καλή πρωτοβουλία, αλλά απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών	20-24
Η παρακολούθηση και η υποβολή στοιχείων δυσχεραίνονται από τις περιορισμένες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες	25-29
Είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να μετρηθεί ο άμεσος, ποσοτικός αντίκτυπος της σύστασης	30-34
Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων: μια προοδευτική κοινωνική πρωτοβουλία γενικής εμβέλειας, με γενικού χαρακτήρα αρχές σχετικά με τα παιδιά	35-47
Τα δικαιώματα των παιδιών καλύπτονται από συγκεκριμένη αρχή στον ΕΠΚΔ	39-42
Η ύπαρξη ενός σχεδίου δράσης θα ωφελούσε τον ΕΠΚΔ	43-44
Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων ενδέχεται να έχει εξέχοντα ρόλο κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027	45-47
Οι ΣΑΧ του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σπάνια καλύπτουν ρητώς το ζήτημα της παιδικής φτώχειας	48-58
Περιορισμένη πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων μείωσης της φτώχειας για το 2020	48-50
Οι ΣΑΧ θίγουν ζητήματα σχετικά με την παιδική φτώχεια, αλλά η διαδικασία που ακολουθείται σχετικώς χρειάζεται περαιτέρω αποσαφήνιση	51-58

Η αποτελεσματικότητα της ενωσιακής χρηματοδότησης την περίοδο 2014-2020 για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας δεν μπορεί να αξιολογηθεί	59-74
Ο ΚΚΔ που διέπει τα ΕΔΕΤ δεν στοχεύει ευθέως στην παιδική φτώχεια	60-66
Το ποσό των κονδυλίων των ΕΔΕΤ που χρησιμοποιούνται απευθείας για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας δεν είναι γνωστό	67-74
Οι δείκτες αποτυπώνουν διαφορετικά την κατάσταση της παιδικής φτώχειας	75-84
Ο δείκτης AROPE καθιστά δυνατή τη σύγκριση των ποσοστών των ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μεταξύ των κρατών μελών	76-77
Ο δείκτης στέρησης για παιδιά εστιάζει ειδικά στην κατάσταση των παιδιών	78-81
Η μέτρηση της παιδικής φτώχειας διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών	82-84
Χρειάζεται επαρκής πληροφόρηση για την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτικής «Εγγύηση για τα παιδιά»	85-90
Η «Εγγύηση για τα παιδιά» που προτάθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	85-90
Συμπεράσματα και συστάσεις	91-108

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για τη φτώχεια

Παράρτημα ΙΙ — Σύγκριση των ειδών που απαριθμούνται στους καταλόγους του δείκτη υλικής στέρησης εν γένει και του δείκτη υλικής στέρησης ειδικά για παιδιά

Παράρτημα ΙΙΙ – Ποσοστό του πληθυσμού (ηλικίας 0-17 ετών) σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROP) στην ΕΕ (2008-2018)

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ

Χρονογραμμή

Σύνοψη

I Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ταυτοποίηση ομάδων με αυξημένο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και ο προσδιορισμός των αιτιών της ευάλωτης αυτής κατάστασης στη οποία αυτές έχουν περιέλθει, είναι σημεία νευραλγικά για την επιτυχή έκβαση αυτού του σκοπού. Στατιστικές που καλύπτουν ολόκληρη δεκαετία δείχνουν ότι τα παιδιά διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού από τον υπόλοιπο πληθυσμό στην ΕΕ.

II Η εστίαση στα παιδιά και στην αντιμετώπιση του υφιστάμενου υψηλού ποσοστού παιδιών που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας είναι ζωτικής σημασίας για μια βιώσιμη, αποτελεσματική και ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης και μια δίκαιη κοινωνία για όλες τις γενιές. Τα οικονομικά οφέλη από την επένδυση στα παιδιά αντισταθμίζουν σε μεγάλο βαθμό το κόστος χρηματοδότησης της επένδυσης αυτής.

III Αποτελεί πρωτίστως ευθύνη των κρατών μελών και των εθνικών κυβερνήσεων να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη μείωση της παιδικής φτώχειας. Ωστόσο, η Επιτροπή έχει επίσης να διαδραματίσει κάποιο ρόλο. Οφείλει να υποστηρίξει και να συμπληρώνει τις δραστηριότητες των κρατών μελών για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Για τον σκοπό αυτό, έχει στη διάθεσή της τόσο νομικά όσο και χρηματοδοτικά μέσα.

IV Το Συνέδριο δεν είχε μέχρι τώρα διενεργήσει έλεγχο στον τομέα της παιδικής φτώχειας. Η παρούσα έκθεση έχει τη δυναμική να συμβάλει στις μελλοντικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής για τη στήριξη των προσπάθειών των κρατών μελών για την καταπολέμηση αυτού του προβλήματος.

V Στόχος του εν προκειμένω ελέγχου επιδόσεων ήταν να προσδιοριστεί κατά πόσον η Επιτροπή είχε συμβάλει αποτελεσματικά στις προσπάθειες των κρατών μελών για τη μείωση της παιδικής φτώχειας. Προκειμένου να απαντήσουμε σε αυτό το κύριο ερώτημα του ελέγχου, εξετάσαμε κατά πόσον τα νομικά μέσα της Επιτροπής και, συγκεκριμένα, η σύστασή της 2013/112/ΕΕ, της 20ής Φεβρουαρίου 2013, με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας» (εφεξής «η σύσταση»), ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων και η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου συνέβαλαν στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Εξετάσαμε επίσης τον τρόπο με τον οποίο η χρήση των κονδυλίων της ΕΕ από τα κράτη μέλη συνέβαλε στην επίτευξη αυτού του στόχου.

VI Μολονότι η σύσταση δεν αποτελεί νομικά δεσμευτικό μέσο, αποτέλεσε μια θετική πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας με ολοκληρωμένο τρόπο. Παρά το γεγονός αυτό, η πρόοδος της εφαρμογής και του αντικτύπου της στις εθνικές πολιτικές είναι δύσκολο να αξιολογηθεί, καθώς δεν έχουν καθοριστεί μετρήσιμες τιμές-στόχος και μετρήσιμα ορόσημα.

VII Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων ενίσχυσε την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τις κοινωνικές πολιτικές στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας, και έχει τη δυναμική να συντελέσει στην εστίαση μέτρων και χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμη ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την πλήρη εφαρμογή των αρχών που διατυπώνονται σε αυτόν. Η κατάρτιση σχεδίου δράσης είναι ζωτικής σημασίας για την επισκόπηση της προόδου.

VIII Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου περιλαμβάνει την έκδοση ειδικών ανά χώρα συστάσεων προς τα κράτη μέλη σε διάφορους τομείς πολιτικής. Διαπιστώσαμε ότι έχουν εκδοθεί και διαβιβαστεί σε διάφορα κράτη μέλη ειδικές ανά χώρα συστάσεις σε τομείς που αφορούν πολιτικές για την οικογένεια και το παιδί, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της παιδικής φτώχειας. Ωστόσο, η παιδική φτώχεια σπανίως αναφέρεται με τρόπο ρητό και η μεθοδολογία που ορίζει συγκεκριμένα πότε θα πρέπει, στο πλαίσιο εξέτασης του ενδεχομένου διατύπωσης ΣΑΧ, να δίδεται προτεραιότητα στην παιδική φτώχεια δεν ορίζεται με σαφήνεια.

IX Στη νομοθεσία της ΕΕ δεν προβλέπεται η ευθεία στόχευση χρηματοδότησης στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Τόσο η Επιτροπή όσο και τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη δεν μπορούσαν να ποσοτικοποιήσουν το ύψος των κονδυλίων που είχαν διατεθεί σε έργα για την άμεση αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και, ως εκ τούτου, δεν μπορούσαν να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητά τους.

X Ως γενικό συμπέρασμα, αναγνωρίζουμε ότι η παιδική φτώχεια παραμένει σοβαρό πρόβλημα στην ΕΕ, δεδομένου ότι σχεδόν ένα στα τέσσερα παιδιά εξακολουθεί να διατρέχει τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού. Αν και ο ρόλος της Επιτροπής είναι περιορισμένος, είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί η επαρκής αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών της για τη μείωση της παιδικής φτώχειας, μέσω της χρήσης νομικών μέσων και κονδυλίων της ΕΕ.

XI Συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

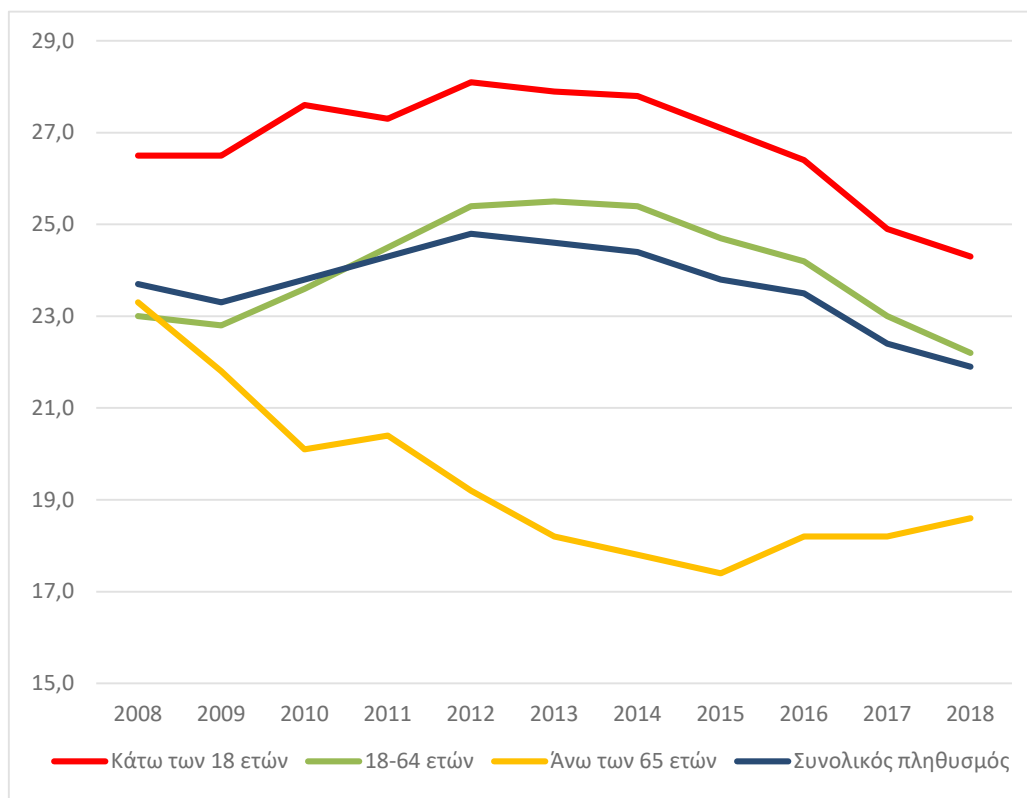
- να συμπεριλάβει δράσεις και στόχους για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας στο σχέδιο δράσης της για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων·
- να διαθέτει σαφή εσωτερική καθοδήγηση για τον εντοπισμό καταστάσεων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να οδηγήσουν στη διατύπωση ειδικής ανά χώρα σύστασης που σχετίζεται άμεσα με την παιδική φτώχεια, ως μέρος της ανάλυσής τους στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου·
- να στοχεύσει επενδύσεις στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 και να τις παρακολουθεί·
- να διασφαλίσει ότι έχουν ολοκληρωθεί τα απαραίτητα στάδια και η συγκέντρωση επαρκών πληροφοριών ενόψει της προετοιμασίας της επικείμενης πρωτοβουλίας πολιτικής της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

Εισαγωγή

01 Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ταυτοποίηση ομάδων με αυξημένο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και ο προσδιορισμός των αιτιών που ευθύνονται για την κατάσταση αυτή θέση των πολιτών, είναι νευραλγικά στοιχεία για την ευόδωση του αγώνα αυτού. Ένα άτομο θεωρείται ότι βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού όταν έχει περιέλθει σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες καταστάσεις: διατρέχει κίνδυνο φτώχειας, βρίσκεται σε σοβαρή υλική στέρηση ή ζει σε νοικοκυριό με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας (σημείο 77).

02 Από τη σύγκριση ανά ηλικιακή ομάδα σε διάστημα δεκαετίας προκύπτει ότι τα παιδιά (ηλικίας 0-18 ετών) αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού από τον υπόλοιπο πληθυσμό στην ΕΕ (βλέπε [γράφημα 1](#)).

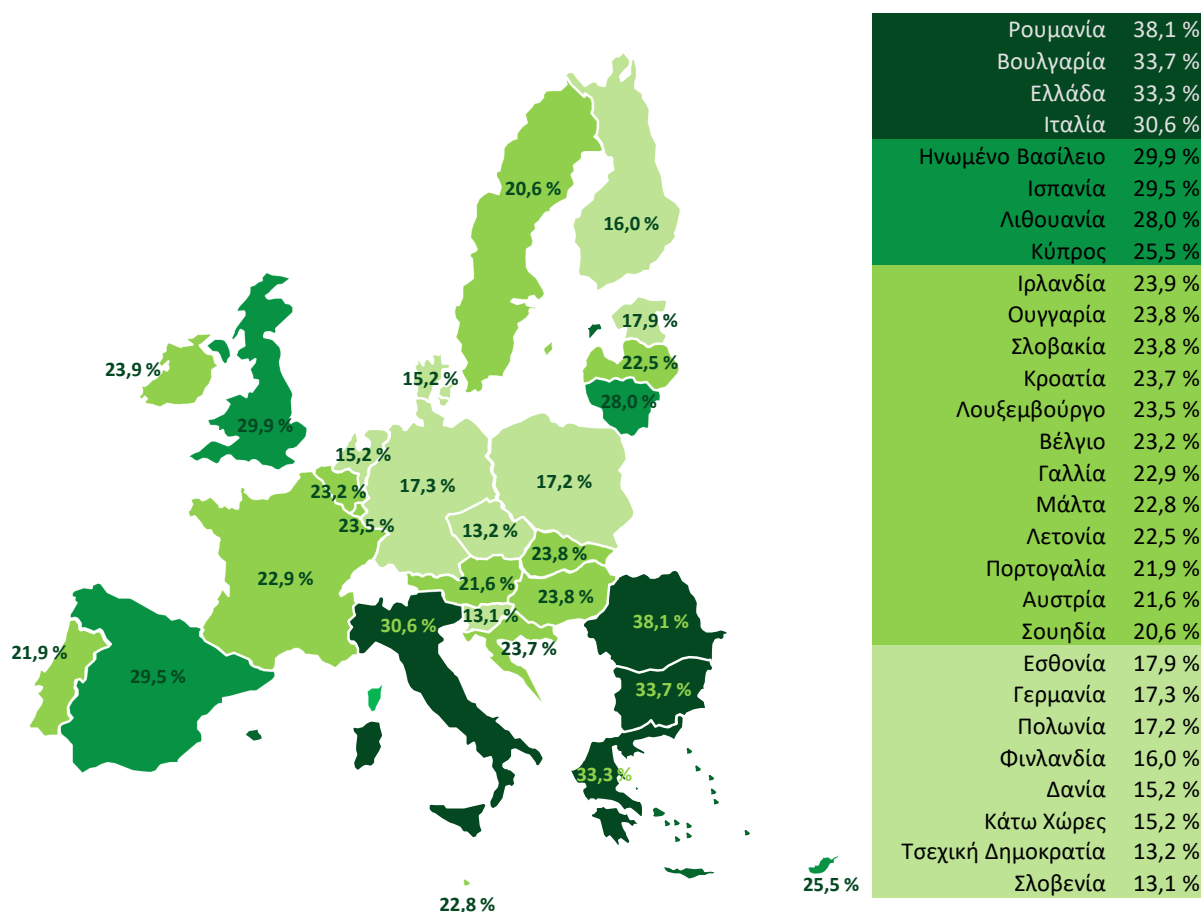
Γράφημα 1 – Ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανά ηλικιακή ομάδα (2018)



Πηγή: Δεδομένα της Eurostat, όπως αντλήθηκαν στις 22.11.2019.

03 Το 2018, 23 εκατομμύρια παιδιά στην ΕΕ αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ήτοι ένα στα τέσσερα¹. Ωστόσο, τα επίπεδα φτώχειας των παιδιών διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Τέσσερα κράτη μέλη (Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα και Ιταλία) κατέγραψαν ποσοστό παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού άνω του 30 %, γεγονός που σημαίνει ότι ένα στα τρία παιδιά αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο αυτό. Στα κράτη μέλη (Δανία, Κάτω Χώρες, Τσεχική Δημοκρατία και Σλοβενία) που ανέφεραν τα χαμηλότερα ποσοστά, ένα στα έξι παιδιά διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (βλέπε [γράφημα 2](#)).

Γράφημα 2 – Ποσοστό παιδιών που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE) στην ΕΕ το 2018



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει δεδομένων της Eurostat που αντλήθηκαν στις 20.12.2019.

¹ Eurostat, σύνολο δεδομένων «People at risk of poverty or social exclusion».

04 Σύμφωνα με τις οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2021, η πανδημία της COVID-19 έχει προκαλέσει σημαντικές διαταραχές και έχει μεταβάλει τις προοπτικές των ευρωπαϊκών αγορών εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να αυξηθεί από 7,5 % το 2019 σε περίπου 9,5 % το 2020 και σε 8,6 % το 2021. Ως αποτέλεσμα, οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες διατρέχουν τον κίνδυνο της φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Είναι επιτακτική η ανάγκη τα κράτη μέλη να συντονίσουν τις δραστηριότητές τους τόσο στις επικράτειές τους όσο και μεταξύ τους για την προστασία αυτών που κινδυνεύουν περισσότερο.

05 Η εστίαση στα παιδιά και στην αντιμετώπιση του υφιστάμενου υψηλού ποσοστού των παιδιών σε κατάσταση φτώχειας είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική, βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης και για μια δίκαιη κοινωνία για όλες τις γενιές². Αυτό που τονίζουν επανειλημμένα διάφορες μελέτες είναι ότι, αν γίνει επένδυση με σχετικά χαμηλό χρηματοοικονομικό κόστος κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας, μπορεί να υπάρξουν οφέλη για μια ζωή, όχι μόνο υπέρ των μεμονωμένων ατόμων, αλλά και υπέρ των κοινωνιών και των οικονομιών³. Τα οικονομικά οφέλη από την επένδυση στα παιδιά αντισταθμίζουν σημαντικά το κόστος χρηματοδότησής της⁴.

06 Η καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας επιχειρείται πρωτίστως σε επίπεδο κράτους μέλους. Οι κυβερνήσεις και άλλοι φορείς στα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους διάφορες πρωτοβουλίες κοινωνικής πολιτικής και πρόνοιας, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη παιδιών και οικογενειών σε μειονεκτική θέση, όπως προγράμματα τακτικών κοινωνικών μεταβιβάσεων, άμεση παροχή υπηρεσιών και πόρων ή στοχευμένα προγράμματα παρέμβασης.

² Δέσμη μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις, Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή - συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2014-2020)» [COM(2013) 83 final], 20 Φεβρουαρίου 2013, σ. 13.

³ UNICEF, A brief review of the social and economic returns to investing in children, Ιούνιος 2012, διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://www.unicef.org/socialpolicy/files/Investing_in_Children_19June2012_e-version_FINAL.pdf.

⁴ UNICEF, Right in Principle and in Practice: A Review of the Social and Economic Returns to Investing in Children, Social and Economic Working Paper, 2012, σ. 33. διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://www.unicef.org/socialpolicy/files/Investing_in_Children.pdf.

07 Ωστόσο, η ΕΕ και συγκεκριμένα η Επιτροπή έχει επίσης να διαδραματίσει κάποιο ρόλο, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τις δραστηριότητες των κρατών μελών για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να διευκολύνει τον συντονισμό της δράσης των κρατών μελών σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής σύμφωνα με τον Τίτλο Χ - Κοινωνική πολιτική της ΣΛΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, έχει στη διάθεσή της τόσο νομικά όσο και χρηματοδοτικά μέσα.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

08 Αποφασίσαμε να διενεργήσουμε τον συγκεκριμένο έλεγχο, δεδομένου ότι από το σύνολο του πληθυσμού, τα παιδιά είναι αυτά που αντιμετωπίζουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Η παιδική φτώχεια αποτελεί πρόκληση για πολλά κράτη μέλη και μπορεί να αποβεί εις βάρος ευκαιριών αργότερα στη ζωή, όπως να οδηγήσει στην ανεργία των παιδιών αυτών ως ενηλίκων. Επί του παρόντος, το ζήτημα βρίσκεται σε περίοπτη θέση στην πολιτική ατζέντα, ύστερα και από την πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για μια «Εγγύηση για τα Παιδιά» για την περίοδο 2021-2027 (σημεία **85** έως **90**).

09 Στόχος του εν προκειμένω ελέγχου επιδόσεων ήταν να προσδιοριστεί κατά πόσον η Επιτροπή είχε συμβάλει αποτελεσματικά στις προσπάθειες των κρατών μελών για τη μείωση της παιδικής φτώχειας. Για να απαντήσουμε σε αυτό το κύριο ερώτημα του ελέγχου, εξετάσαμε κατά πόσον τα νομικά μέσα της Επιτροπής και η χρήση ενωσιακών κονδυλίων από τα κράτη μέλη συνέβαλαν αποτελεσματικά στις προσπάθειες αντιμετώπισης του προβλήματος.

10 Στο πλαίσιο του ελέγχου μας εξετάστηκαν η χρήση και η εφαρμογή:

- ο της σύστασης 2013/112/ΕΕ της Επιτροπής, της 20ής Φεβρουαρίου 2013, με τον τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας» (εφεξής «η σύσταση»), η οποία προωθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που συγκεντρώνει ευρύ φάσμα δράσεων που αναμένεται να συμβάλουν στη μείωση της παιδικής φτώχειας·
- ο του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ), που δρομολογήθηκε το 2017, ο οποίος περιλαμβάνει 20 αρχές, ορισμένες εκ των οποίων αποσκοπούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας·
- ο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή αναλύει τις κοινωνικές πολιτικές των κρατών μελών και δύναται να διατυπώνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, όπου κρίνεται απαραίτητο·

- ο των χρηματοδοτικών συνεισφορών της ΕΕ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας·
- ο των δεικτών παιδικής φτώχειας ανά την ΕΕ.

11 Ο κύριος ελεγχόμενός μας ήταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επιπλέον, πραγματοποιήσαμε επίσκεψη στις αρμόδιες εθνικές αρχές της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Πολωνίας και της Ρουμανίας, καθώς και σε διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας, με σκοπό τη συγκέντρωση περισσότερων πληροφοριών, καθώς και των απόψεών τους επί του προκειμένου θέματος. Στα κριτήρια για την επιλογή των κρατών μελών περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, τα ποσοστά παιδικής φτώχειας και τα κονδύλια του ΕΚΤ που θα διέθεταν ενδεχομένως τα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Οι χώρες στις οποίες πραγματοποιήθηκε επίσκεψη επελέγησαν κατά τρόπο ισορροπο, ώστε να περιλαμβάνονται τόσο τα υψηλά και τα χαμηλά ποσοστά παιδικής φτώχειας όσο και τα κονδύλια του ΕΚΤ.

12 Οι εργασίες ελέγχου συνίσταντο στην ανάλυση εγγράφων, και συγκεκριμένα των κανονισμών, των στρατηγικών, των εγγράφων πολιτικής, των κατευθυντήριων γραμμών, των αξιολογήσεων, των εκθέσεων παρακολούθησης και άλλων εσωτερικών εγγράφων, καθώς και εγγράφων που είχαν δημοσιεύσει εθνικές αρχές, ερευνητικοί φορείς, πανεπιστημιακοί και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

13 Οι εργασίες μας περιλάμβαναν επίσης μελλοντοστραφή στοιχεία, καθώς πρόθεσή μας είναι να συνεισφέρουμε στον εν εξελίξει διάλογο για την εγγύηση για τα παιδιά. Σημειώνουμε επίσης ότι οι ελεγκτικές εργασίες μας είχαν ολοκληρωθεί πριν από την επιδημική έξαρση της Covid-19 και, ως εκ τούτου, η παρούσα έκθεση δεν λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις πολιτικής ή άλλες αλλαγές που έλαβαν χώρα ως απάντηση στην τρέχουσα πανδημία.

Παρατηρήσεις

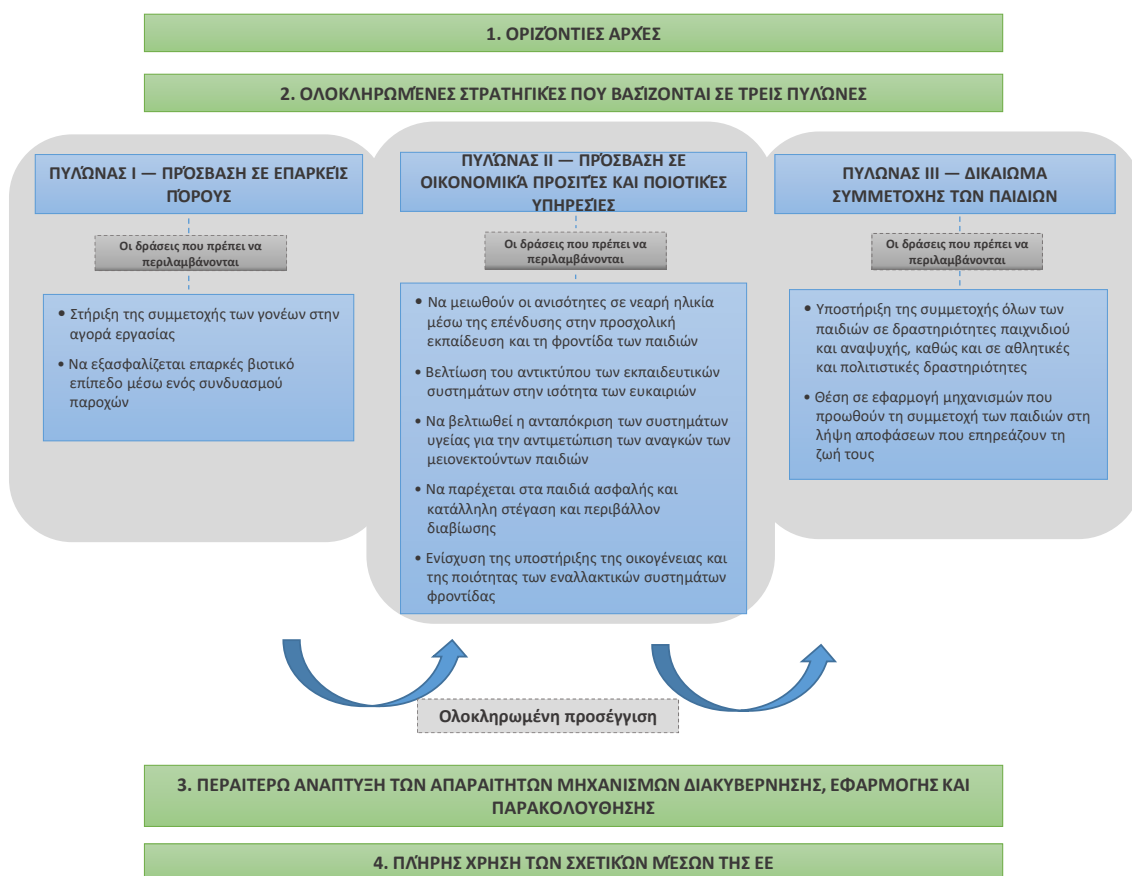
Η σύσταση αποτέλεσε μια θετική πρωτοβουλία, αλλά ο αντίκτυπός της είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί

Η σύσταση ήταν μια θετική προσπάθεια ολιστικής αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας

14 Η Επιτροπή εξέδωσε τη σύσταση το 2013, μετά από πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και διαβουλεύσεις με τις αρχές των κρατών μελών και τις οργανώσεις εμπειρογνομόνων. Το έγγραφο εγκρίθηκε στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις (SIP)⁵, ήτοι της αντίδρασης της Επιτροπής προκειμένου να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τον αυξανόμενο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μετά την κρίση του 2008. Στόχος της σύστασης είναι να προωθήσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση τριών πυλώνων που αφορά την πρόσβαση σε επαρκείς πόρους, την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες και το δικαίωμα συμμετοχής των παιδιών, με έμφαση στα παιδιά και στις οικογένειές τους (βλέπε [γράφημα 3](#)).

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή - συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2014-2020)» (COM(2013) 83 final της 20ής Φεβρουαρίου 2013.

Γράφημα 3 – Διάρθρωση της σύστασης της Επιτροπής με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας»



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της σύστασης της Επιτροπής «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας».

15 Μολονότι η σύσταση δεν είναι νομικά δεσμευτική, αποτέλεσε μια θετική πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας με ολοκληρωμένο τρόπο. Στόχος της, να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να οργανώσουν και να εφαρμόσουν πολιτικές για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω πολυδιάστατων στρατηγικών, κατ' εφαρμογή μιας σειράς οριζόντιων αρχών. Καλεί επίσης τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις διακυβέρνησης, εφαρμογής και παρακολούθησης, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι διάφορες πολιτικές συνιστούν αποτελεσματική απάντηση στην παιδική φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και να αξιοποιήσουν πλήρως τα σχετικά μέσα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της ενωσιακής χρηματοδότησης.

16 Ο μη δεσμευτικός χαρακτήρας της σύστασης σημαίνει ότι, αν και η Επιτροπή δεν μπορεί να επιβάλει την εφαρμογή της στα κράτη μέλη, μπορεί να προαγάγει τη σημασία της και να παρακολουθήσει την πρόοδο προς την εφαρμογή της με τους εξής τρόπους:

- ο με την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για την υλοποίησή της μέσω της χάραξης ενός σχεδίου δράσης και της ανταλλαγής ορθών πρακτικών για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας·
- ο με την παρακολούθηση και την υποβολή στοιχείων σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται συναφώς σε όλα τα κράτη μέλη, κάτι που θα εξασφάλιζε διαφάνεια και θα καθιστούσε δυνατή την πραγματοποίηση συγκρίσεων.

Η Επιτροπή δεν κατέστρωσε χάρτη πορείας

17 Οι αρχές που διατυπώνονται στη σύσταση και τα διάφορα μέτρα που προβλέπονται στο πλαίσιο των τριών πυλώνων της έχουν γενικό χαρακτήρα και για την αποτελεσματική εφαρμογή τους χρειάζεται περαιτέρω καθοδήγηση. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε συστήσει στην Επιτροπή να καταρτίσει χάρτη πορείας με τα κράτη μέλη για την εφαρμογή της προσέγγισης των τριών πυλώνων της σύστασης.

18 Τα ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ αυτών ΜΚΟ με κοινωνική δράση, δημόσιες αρχές και οργανώσεις για τα δικαιώματα, που συμμετείχαν στην «Ειδική ομάδα για την παιδική φτώχεια και ευημερία», είχαν εκφράσει την ίδια ακριβώς ανάγκη στην Επιτροπή. Είχαν συστήσει να τεθεί σε εφαρμογή ένας ενωσιακός χάρτης πορείας που θα καθορίζει ένα σχέδιο ευδιάκριτο και εύληπτο, στο οποίο να καθορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι, βασικά ορόσημα με χρονοδιαγράμματα υλοποίησης και σαφή κατανομή πόρων, με ιδιαίτερη εστίαση στον ρόλο των διαφόρων παραγόντων και των βαθμίδων της κυβέρνησης⁶.

19 Ωστόσο, η Επιτροπή δεν κατέστρωσε κάποιον χάρτη πορείας ή ισοδύναμο έγγραφο και δεν άδραξε επομένως μια ευκαιρία να παράσχει συγκεκριμένη βοήθεια στα κράτη μέλη όσον αφορά τον τρόπο και την προθεσμία υλοποίησης της σύστασης.

⁶ Ανακοίνωση στον Επίτροπο László Andor, ΓΔ EMPL, «Common Proposals for Implementing the Recommendation on Child Poverty and Well-being through a partnership approach», 1 Φεβρουαρίου 2013.

Η διαδικτυακή πλατφόρμα για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών είναι μια καλή πρωτοβουλία, αλλά απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών

20 Η διάδοση ορθών πρακτικών από τα κράτη μέλη που τις έχουν χρησιμοποιήσει και καταγράψει θα ευνοούσε τις προσπάθειες όλων τους για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Η Επιτροπή δημιούργησε την ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την επένδυση στα παιδιά (EPIC), η οποία έχει τη δυναμική να εκπληρώσει αυτόν τον ρόλο.

21 Η Επιτροπή ανέπτυξε αυτή τη διαδικτυακή πλατφόρμα με σκοπό την ανταλλαγή βέλτιστων πολιτικών για τα παιδιά και τις οικογένειες και την προώθηση της συνεργασίας και της αμοιβαίας άντλησης διδαγμάτων στον τομέα. Η πλατφόρμα τέθηκε σε εφαρμογή μετά την έγκριση της σύστασης. Η EPIC συγκεντρώνει και διαδίδει καινοτόμους τεκμηριωμένες πρακτικές που μπορεί να έχουν θετικό αντίκτυπο στα παιδιά και στις οικογένειες στα κράτη μέλη. Οι πρακτικές αποδίδονται σε έναν από τους τρεις πυλώνες της σύστασης και ταξινομούνται σε «αναδυόμενες πρακτικές», «ελπιδοφόρες πρακτικές» ή «βέλτιστες πρακτικές».

22 Στις αρχές του Μαρτίου του 2020, υπήρχαν διαθέσιμες στον ιστότοπο της EPIC 130 συνολικά τεκμηριωμένες πρακτικές. Ωστόσο, μόνο τρεις από αυτές χαρακτηρίστηκαν ως «βέλτιστες», εντάσσονται δε και οι τρεις στον δεύτερο πυλώνα της σύστασης (πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες). Οι εν λόγω «βέλτιστες πρακτικές» αναλύονται περαιτέρω στο [πλαίσιο 1](#). Δεν έχουν τηλεφορτωθεί, ούτε προσδιορίζεται, βέλτιστες πρακτικές για τον πρώτο και τον τρίτο πυλώνα της σύστασης που αφορά την πρόσβαση σε επαρκείς πόρους και το δικαίωμα συμμετοχής των παιδιών.

Πλαίσιο 1

Πρακτικές που ταξινομούνται ως «βέλτιστες πρακτικές» στον ιστότοπο της πλατφόρμας EPIC, Μάρτιος 2020

Home-Start

(άρχισε το 1973 – εφαρμόζεται ακόμη)

Εφαρμόζεται στα εξής κράτη: Δανία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Νορβηγία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κάτω Χώρες, Τσεχική Δημοκρατία, Γαλλία, Μάλτα, Ελλάδα, Ρουμανία, Πολωνία και Λετονία

Το πρόγραμμα Home-Start είναι μια παρέμβαση με κατ' οίκον επισκέψεις, στο πλαίσιο των οποίων εθελοντές που διαθέτουν εμπειρία στον τομέα της παιδικής φροντίδας παρέχουν στήριξη σε οικογένειες με προβλήματα και παιδιά κάτω των πέντε ετών. Το Home-Start στοχεύει σε οικογένειες και μητέρες με περιορισμένη εμπειρία ή δίκτυο κοινωνικής υποστήριξης, οι οποίες ενδέχεται να αντιμετωπίζουν ελαφράς βαρύτητας και πάντως όχι σοβαρά προβλήματα σωματικής ή ψυχικής υγείας. Στόχος της είναι να μειώσει το άγχος που αντιμετωπίζουν οι γονείς και να υποστηρίξει τις οικογένειες, ιδίως δε αυτές που διατρέχουν κίνδυνο κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών, ώστε να δημιουργηθεί ένα κατάλληλο περιβάλλον για τα παιδιά τους.

Incredible years

(άρχισε το 2001 – εφαρμόζεται ακόμη)

Εφαρμόζεται στα εξής κράτη: Ιρλανδία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Νορβηγία, Φινλανδία, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία

Το σκέλος για γονείς «Preschool Basic» του προγράμματος «Incredible Years» συνίσταται σε διάρκεια οκτώ έως δώδεκα εβδομάδων συνεδρίες από 2 έως 2,5 ωρών η καθεμία, που σκοπό έχουν να διδάξουν τους γονείς πώς να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν προβλήματα συναισθηματικής και συμπεριφορικής φύσης των παιδιών τους μέσω της θετικής γονεϊκότητας. Το πρόγραμμα αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τους γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας που έχουν ήδη, ή διατρέχουν κίνδυνο να αναπτύξουν, προβλήματα συμπεριφοράς (συμπεριλαμβανομένων αντικοινωνικής συμπεριφοράς, συχνής οργής και τάσης για βία).

Triple P – Positive Parenting Programme (άρχισε το 1999 – εφαρμόζεται ακόμη)

Εφαρμόζεται στα εξής κράτη: Βέλγιο, Ελβετία, Κάτω Χώρες και Γερμανία

Το πρόγραμμα θετικής γονεϊκότητας είναι ένα πολυεπίπεδο σύστημα οικογενειακής παρέμβασης που έχει ως στόχο να αποτρέψει την πρόκληση σοβαρών διαταραχών συναισθηματικής και συμπεριφορικής φύσης στα παιδιά, προωθώντας την ανάπτυξη θετικών και γόνιμων σχέσεων μεταξύ γονέων και παιδιών. Σύμφωνα με τους φορείς ανάπτυξης, εκτός από τη βελτίωση των γονεϊκών δεξιοτήτων, το πρόγραμμα αποσκοπεί στην αύξηση της εμπιστοσύνης των γονέων στις ικανότητές τους να ασκούν γονική μέριμνα, στη βελτίωση της επικοινωνίας των ζευγαριών σχετικά με την ανατροφή των παιδιών και στη μείωση του άγχους που δημιουργείται κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας. Η απόκτηση συγκεκριμένων γονεϊκών δεξιοτήτων οδηγεί σε βελτίωση της οικογενειακής επικοινωνίας και στη μείωση των συγκρούσεων, γεγονός που με τη σειρά του μειώνει τον κίνδυνο τα παιδιά να αναπτύξουν διάφορα προβλήματα συμπεριφορικής και συναισθηματικής φύσης (Sanders, Turner, et al., 2002).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της πλατφόρμας EPIC, Μάρτιος 2020.

23 Ο μικρός αριθμός «βέλτιστων πρακτικών», με την πλέον πρόσφατη να έχει αρχίσει να εφαρμόζεται το 2001, και η απουσία αντιστοιχων πρακτικών για τον πρώτο και τον τρίτο πυλώνα, περιορίζουν την αποτελεσματικότητα της πλατφόρμας EPIC ως προς τη διευκόλυνση της εφαρμογής της σύστασης. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με την υιοθέτηση από τα κράτη μέλη των τεκμηριωμένων πρακτικών που περιλαμβάνονται στην EPIC και την εφαρμογή τους.

24 Ορισμένα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη μας ενημέρωσαν ότι εθνικές πρωτοβουλίες που αποδεικνύονται αποτελεσματικές συνίστανται σε προγράμματα κοινωνικών μεταβιβάσεων, στο πλαίσιο των οποίων οι οικογένειες λαμβάνουν άμεσες χρηματικές παροχές. Προϊόντος του χρόνου, οι πρωτοβουλίες αυτές μπορούν να επιβαρύνουν σημαντικά τον εθνικό προϋπολογισμό. Ενδεικτικό παράδειγμα παρουσιάζεται στο [πλαίσιο 2](#).

Πλαίσιο 2

Παράδειγμα μέτρου για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας στην Πολωνία

Οι πολωνικές αρχές ανέφεραν ότι το σημαντικότερο μέτρο για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας ήταν η θέσπιση του οικογενειακού επιδόματος «Family 500+ Programme», το οποίο άρχισε να χορηγείται από την 1η Απριλίου 2016.

Η δυσανάλογη μείωση του αριθμού των παιδιών που πλήττονταν από σχετική φτώχεια το 2017 σε σύγκριση με το 2016 και το σχετικά χαμηλό ποσοστό έκτοτε οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στο εν λόγω πρόγραμμα, μολονότι δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη ανεξάρτητη αξιολόγησή του.

Από τον Απρίλιο του 2016 έως τις 30 Ιουνίου 2019, το οικογενειακό επίδομα χορηγούνταν στο πρώτο παιδί ανάλογα με το εισόδημα και σε κάθε επόμενο ανεξάρτητα από το εισόδημα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε επίσης την ανησυχία του για τον αρνητικό αντίκτυπο που είχε όσον αφορά τη συμμετοχή των γονέων στην αγορά εργασίας — ιδίως των γυναικών.

Από την 1η Ιουλίου 2019, κατόπιν τροποποίησης, το πρόγραμμα αυτό παρέχει πλέον καθολική / μη εξαρτώμενη από το εισόδημα χρηματοδοτική στήριξη στο σύνολο των 6,8 εκατομμυρίων παιδιών στην Πολωνία.

Ωστόσο, το επίδομα αυτό έχει και τα μειονεκτήματά του. Οι συνολικές ετήσιες δαπάνες του εν λόγω προγράμματος ανήλθαν σε περίπου 23 δισεκατομμύρια ζλότι το 2017 και το 2018 (περίπου 1,1 % του ΑΕΠ⁷) και αναμένεται να αυξηθούν σε 40 δισεκατομμύρια από το 2020 και έπειτα.

Η παρακολούθηση και η υποβολή στοιχείων δυσχεραίνονται από τις περιορισμένες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες

25 Η αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της σύστασης είναι ένα ακόμη εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιήσει η Επιτροπή για να προαγάγει τη σημασία της στα κράτη μέλη. Ειδικότερα, η τακτική υποβολή στοιχείων σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στα διάφορα κράτη μέλη διασφαλίζει τη διαφάνεια και παρέχει μια βάση για σύγκριση και ενθάρρυνση. Ωστόσο, αυτό προϋποθέτει μετρήσιμους δείκτες και ρεαλιστικές τιμές-στόχο, καθώς και έναν κατάλληλο μηχανισμό υποβολής στοιχείων.

⁷ Σύμφωνα με την Eurostat το ΑΕΠ το 2018 ήταν 2,120 δισεκατομμύρια ζλότι.

26 Στο πλαίσιο αυτό, η σύσταση καλούσε τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη χρήση εμπειριστατωμένων προσεγγίσεων, αξιοποιώντας πλήρως τις υφιστάμενες στατιστικές, τα διοικητικά δεδομένα και το προτεινόμενο πλαίσιο παρακολούθησης, το οποίο αποτελείται από 32 δείκτες⁸.

27 Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι οι προτεινόμενοι δείκτες δεν καλύπτουν όλα τα μέτρα που προτείνονται στη σύσταση. Για τον τρίτο πυλώνα, δεν έχουν καθοριστεί δείκτες για κανένα από τα εντασσόμενα σε αυτόν μέτρα.

28 Η πρόοδος ως προς την εφαρμογή της σύστασης είναι δύσκολο να αξιολογηθεί, καθώς δεν έχουν καθοριστεί συναφώς μετρήσιμες τιμές-στόχος ούτε μετρήσιμα ορόσημα. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξέτασαν το ενδεχόμενο καθορισμού τέτοιων στόχων, αλλά τα κράτη μέλη απέσυραν την υποστήριξή τους στο τέλος.

29 Παρά τους περιορισμούς αυτούς, υπάρχουν τουλάχιστον ορισμένες πληροφορίες, οι οποίες διατίθενται μέσω της επιτροπής κοινωνικής προστασίας (ΕΚΠ), στην οποία η Επιτροπή συμμετέχει ως μέλος. Η ΕΚΠ λειτουργεί ως συμβουλευτική επιτροπή των Υπουργών Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων (EPSCO). Με τη συνδρομή της Επιτροπής που παρέχει εμπειρογνωσία σε θέματα πολιτικής και αναλυτική και γραμματειακή υποστήριξη, στα καθήκοντα της επιτροπής περιλαμβάνεται η παρακολούθηση της κοινωνικής κατάστασης και της εξέλιξης των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη και στην ΕΕ. Επίσης, η επιτροπή αυτή παρουσιάζει το επικαιροποιημένο «θεματικό χαρτοφυλάκιο επένδυσης στα παιδιά» για την πλειονότητα των δεικτών που απαριθμούνται στο πλαίσιο παρακολούθησης της σύστασης.

⁸ Παράρτημα της σύστασης 112/2013/ΕΕ της Επιτροπής με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας».

Είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να μετρηθεί ο άμεσος, ποσοτικός αντίκτυπος της σύστασης

30 Για την αποτελεσματική εφαρμογή της σύστασης θα πρέπει να προβλέπεται εθνική στρατηγική/πολιτική για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, η οποία να προσδιορίζει τους τομείς στους οποίους ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι πρέπει πρωτίστως να αναλάβει δράση για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορεί αυτό να πραγματοποιηθεί. Η ύπαρξη και το περιεχόμενο μιας τέτοιας στρατηγικής θα αποτελούσε επίσης ένδειξη του αντικτύπου της σύστασης.

31 Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, το ευρωπαϊκό δίκτυο κοινωνικής πολιτικής (ESPN) εκπόνησε μελέτη των εθνικών πολιτικών προκειμένου να μετρήσει την πρόοδο των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης⁹. Η μελέτη αυτή παρείχε συγκεκριμένες και συγκρίσιμες πληροφορίες για κάθε κράτος μέλος, καθώς και για επτά άλλες χώρες.

32 Η συνολική διαπίστωση της ανάλυσης του ESPN είναι ότι η περιορισμένη πρόοδος που σημειώθηκε προς την κατεύθυνση που περιγράφεται στη σύσταση δεν είναι αρκετή, λαμβανομένης υπόψη της έκτασης του προβλήματος σε πολλές χώρες. Οι εμπειρογνώμονες επισήμαναν ότι πολλές από τις χώρες με υψηλά ή πολύ υψηλά επίπεδα παιδικής φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σημείωσαν περιορισμένη πρόοδο στους περισσότερους τομείς, ενώ ορισμένες από αυτές έχουν μάλιστα χαλαρώσει την προσέγγισή τους σε αρκετούς τομείς. Οι χώρες που είχαν ήδη ισχυρές πολιτικές και προγράμματα και χαμηλά επίπεδα παιδικής φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού διατήρησαν σε μεγάλο βαθμό τα επίπεδα αυτά.

⁹ Hugh Frazer και Eric Marlier, «Progress across Europe in the implementation of the 2013 EU Recommendation on «Investing in children: Breaking the cycle of disadvantage», A study of national policies», 2017.

33 Στη μελέτη επισημαίνεται επίσης ότι είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο μεμονωμένες βελτιώσεις μπορούν να αποδοθούν στη σύσταση αυτή καθαυτή, ενώ δεν επισημάνθηκαν παρά ελάχιστες αλλαγές στις εθνικές πολιτικές πολλών χωρών. Δίχως να προκαλεί εντύπωση για τα κράτη μέλη με χαμηλά ή μεσαία τα ποσοστά παιδικής φτώχειας, ιδιαίτερη ανησυχία εκφράζεται για το γεγονός ότι πολλά από αυτά με υψηλούς και πολύ υψηλούς δείκτες δεν έχουν στραφεί προς την υιοθέτηση μιας περισσότερο ολοκληρωμένης και πολυδιάστατης προσέγγισης. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνει όσα διαπιστώσαμε στα τέσσερα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη (Γερμανία, Ιταλία, Πολωνία, Ρουμανία).

34 Η μελέτη διατύπωσε μη δεσμευτικές συστάσεις¹⁰, οι οποίες αποσκοπούσαν στην αύξηση του επείγοντος και της αποτελεσματικής εφαρμογής της σύστασης. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν τους έδωσε συνέχεια.

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων: μια προοδευτική κοινωνική πρωτοβουλία γενικής εμβέλειας, με γενικού χαρακτήρα αρχές σχετικά με τα παιδιά

35 Στις 17 Νοεμβρίου 2017, στην Κοινωνική Σύνοδο Κορυφής του Γκέτεμποργκ για τη δίκαιη απασχόληση και την ανάπτυξη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διακήρυξαν από κοινού τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ)¹¹. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη είναι από κοινού αρμόδια για την εφαρμογή του. Ο ΕΠΚΔ αποτελεί ένα ακόμη μη νομικώς δεσμευτικό μέσο που είναι διαθέσιμο για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, την εφαρμογή του οποίου η Επιτροπή δεν δύναται να επιβάλλει στα κράτη μέλη.

36 Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων είναι ένα πλαίσιο για την επίτευξη μιας δικαιότερης Ευρώπης για τους πολίτες με ισχυρή κοινωνική διάσταση. Περιλαμβάνει 20 αρχές που διατυπώνονται, ως επί το πλείστον, ως δικαιώματα με σκοπό την ανάληψη νομοθετικής ή μη δράσης σε επίπεδο κρατών μελών.

¹⁰ Ό.π., σ. 33-35.

¹¹ <http://www.socialsummit17.se/>.

37 Οι 20 αρχές κατανέμονται σε τρεις κατηγορίες, με σκοπό τη στήριξη της χωρίς αποκλεισμούς και εύρυθμα λειτουργούσας αγοράς εργασίας και των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας, οι οποίες είναι i) οι ίσες ευκαιρίες και η πρόσβαση στην αγορά εργασίας, ii) οι δίκαιοι όροι εργασίας, και iii) η κοινωνική προστασία και ένταξη.

38 Ο ΕΚΠΑ συνοδεύεται από έναν «κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων» για την παρακολούθηση της εφαρμογής του μέσω αποτύπωσης των τάσεων και των επιδόσεων σε 12 τομείς σε όλα τα κράτη μέλη, ο οποίος τροφοδοτεί τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Τα δικαιώματα των παιδιών καλύπτονται από συγκεκριμένη αρχή στον ΕΠΚΔ

39 Μία από τις 20 αρχές του πυλώνα, η *αρχή 11 (φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών)* στην κατηγορία της κοινωνικής προστασίας και ένταξης, αναφέρει ρητά την ανάγκη επένδυσης στα παιδιά επισημαίνοντας ότι:

- ο τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε *οικονομικά προσιτή* και καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα·
- ο τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην *προστασία από τη φτώχεια*· τα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα έχουν δικαίωμα σε ειδικά μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών.

40 Υπάρχουν και άλλες αρχές που αφορούν τα παιδιά και που θα μπορούσαν να ασκήσουν άμεση και έμμεση επιρροή στην παιδική φτώχεια (π.χ. αρχές που αφορούν την εκπαίδευση, την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, την κοινωνική προστασία και την υγεία), ωστόσο δεν αναφέρονται ειδικά στα παιδιά.

41 Ο ΕΠΚΔ αύξησε την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις κοινωνικές πολιτικές στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας. Ειδικότερα, ένας από τους τρόπους που ακολούθησε ήταν η επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση είναι κοινές προτεραιότητες και στόχοι για την απασχόληση, που προτείνει η Επιτροπή, συμφωνούνται από τις εθνικές κυβερνήσεις και εγκρίνονται από το Συμβούλιο της ΕΕ. Το 2018 οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση επικαιροποιήθηκαν ώστε να λάβουν υπόψη τις αρχές του πυλώνα. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές οριοθετούν το εύρος και την κατεύθυνση του συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών και συμβάλλουν στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

42 Ωστόσο, σημειώνουμε ότι ο ΕΠΚΔ περιλάμβανε γενικές αρχές ήδη διατυπωμένες στη σύσταση, απλώς με περισσότερες λεπτομέρειες, υπό τη μορφή ειδικών μέτρων.

- ο Ως προς το πρώτο σκέλος της αρχής 11 αρχής σχετικά με την οικονομικά προσιτή προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, συναφή μέτρα υπήρχαν ήδη πριν από την έγκριση του ΕΠΚΔ. Η σύσταση κάνει έκκληση για ολοκληρωμένες στρατηγικές για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, περιλαμβανομένης της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.
- ο Το δεύτερο σκέλος της αρχής 11 αφορά το δικαίωμα των παιδιών στην προστασία από τη φτώχεια. Η σύσταση προβλέπει την πρόσβαση παιδιών σε πόρους και υπηρεσίες που ακολουθούν μια διεξοδική και ολοκληρωμένη προσέγγιση, εξυπηρετώντας έτσι την άσκηση του δικαιώματος αυτού.

Η ύπαρξη ενός σχεδίου δράσης θα ωφελούσε τον ΕΠΚΔ

43 Κατά την έγκριση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο¹² διευκρίνισε ότι αυτός θα πρέπει να εφαρμόζεται τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, την δε αρμοδιότητα για την εφαρμογή του επιμερίζονται η Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Ενώ πολλά από τα εργαλεία για την εφαρμογή των αρχών και δικαιωμάτων του πυλώνα τελούν υπό τη διαχείριση των κρατών μελών, καθώς και των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ –και ειδικότερα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή– μπορούν να συμβάλουν στον καθορισμό του στρατηγικού πλαισίου και στην παροχή καθοδήγησης.

44 Στις πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Επιτροπή 2019-2024 εκφράζεται η πρόθεση να δρομολογηθεί «σχέδιο δράσης για την πλήρη εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»¹³. Τον Ιανουάριο του 2020, η Επιτροπή παρουσίασε ανακοίνωση¹⁴ σχετικά με την πορεία προς ένα τέτοιο σχέδιο δράσης και δρομολόγησε ευρύ διάλογο με όλες τις χώρες της ΕΕ, τις περιφέρειες και όλους τους σχετικούς εταίρους. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό, το σχέδιο δράσης θα

¹² Σύνοδος Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (14 Δεκεμβρίου 2017) – Συμπεράσματα

¹³ Βλέπε «Ένωση που αγωνίζεται για περισσότερα – Η ατζέντα μου για την Ευρώπη» της τότε υποψήφιας Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ursula von der Leyen – Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2019-2024.

¹⁴ COM(2020) 14 final, «Μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις», 14 Ιανουαρίου 2020.

παρουσιαστεί στις αρχές του 2021, περίπου τέσσερα έτη μετά την έγκρισή του, θα εξαγγέλλει δε την ανάληψη δράσης σε όλα τα επίπεδα: ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό. Ενώ το εν λόγω σχέδιο δράσης αποτελεί μια ευπρόσδεκτη εξέλιξη, η υλοποίησή του είναι σημαντική για την επισκόπηση της προόδου ως προς την εφαρμογή των διαφόρων αρχών, συμπεριλαμβανομένης της αρχής 11 για τα δικαιώματα των παιδιών.

Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων ενδέχεται να έχει εξέχοντα ρόλο κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027

45 Ο προτεινόμενος κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), για την περίοδο 2021-2027, επικεντρώνεται στις επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στηρίζει την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Επιπλέον, η ανάδειξη μιας περισσότερο κοινωνικής Ευρώπης μέσω της υλοποίησης του ΕΠΚΔ περιλαμβάνεται σε έναν από τους πέντε στόχους πολιτικής που προσδιορίζονται στον προτεινόμενο κανονισμό περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) για την περίοδο 2021-2027¹⁵.

46 Σύμφωνα με την πρόταση, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι προωθείται δεόντως η κοινωνική διάσταση της Ευρώπης, όπως αυτή ορίζεται στον πυλώνα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον το 25 % των εθνικών τους πόρων από το ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης¹⁶. Ο τομέας πολιτικής για την κοινωνική ένταξη περιλαμβάνει μνεία στα παιδιά, ωστόσο δεν έχουν οριστεί μέχρι στιγμής συγκεκριμένες τιμές-στόχος ή το ύψος της στήριξης που θα διατεθεί για τον σκοπό αυτό.

47 Στην πρόταση κανονισμού για το ΕΚΤ+ διευκρινίζεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις αρχές και τα δικαιώματα που ορίζονται στον ΕΠΚΔ. Με τη νέα αυτή έμφαση που προτείνεται σε σχέση με τον ΕΠΚΔ για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, διαφαίνεται μια δυναμική εστίασης μέτρων και χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

¹⁵ COM(2018) 375 final 2018/0196 (COD), άρθρο 4.

¹⁶ 2018/0206 (COD), προοίμιο, αιτιολογική σκέψη 22.

Οι ΣΑΧ του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σπάνια καλύπτουν ρητώς το ζήτημα της παιδικής φτώχειας

Περιορισμένη πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων μείωσης της φτώχειας για το 2020

48 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, το οποίο θεσπίστηκε το 2010, είναι ένας ετήσιος κύκλος συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής, σχεδιασμένος ειδικά για να συντονίζει τις εθνικές προσπάθειες επίτευξης των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Ως εκ τούτου, συνεισφέρει στην επίτευξη του πρωταρχικού στόχου που αφορά τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό που αποβλέπει στο να απαλλαγούν «από την κατάσταση της φτώχειας πάνω από 20 εκατομμύρια πολίτες» μέχρι το 2020 σε σχέση με το 2008.

49 Ο βαθμός επίτευξης αυτού του στόχου εξαρτάται εν πολλοίς από τα κράτη μέλη, τα οποία έχουν θέσει τις δικές τους εθνικές τιμές-στόχο για τη φτώχεια στα οικεία εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ). Σημειώνουμε ότι, ακόμη και αν επιτευχθούν όλες οι τιμές-στόχος που έχουν τεθεί στα κράτη μέλη έως το 2020, ο συνολικός αριθμός των ατόμων που θα απαλλαγούν από τη φτώχεια δεν πρόκειται να φθάσει τον στόχο των 20 εκατομμυρίων που προβλέπεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» (βλέπε [παράρτημα Ι](#) με λεπτομέρειες ανά κράτος μέλος).

50 Τα στοιχεία της Eurostat¹⁷ δείχνουν ότι, το 2018, 109,2 εκατομμύρια άτομα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Η συνολική μείωση που έχει επιτευχθεί στην ΕΕ των 28 ανέρχεται σε 7,15 εκατομμύρια άτομα που έχουν απαλλαγεί από τη φτώχεια σε σύγκριση με το 2008, γεγονός που σημαίνει ότι η μέχρι σήμερα πρόοδος είναι περιορισμένη και ότι, ως εκ τούτου, φαίνεται απίθανο να επιτευχθούν οι στόχοι για το 2020.

¹⁷ Βλέπε Eurostat, στοιχεία που αντλήθηκαν στις 7.1.2020.

Οι ΣΑΧ θίγουν ζητήματα σχετικά με την παιδική φτώχεια, αλλά η διαδικασία που ακολουθείται σχετικώς χρειάζεται περαιτέρω αποσαφήνιση

51 Η παιδική φτώχεια εμπίπτει στο σκέλος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που άπτεται της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και, ως εκ τούτου, αποτελεί μέρος της ετήσιας διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η οποία συνίσταται στις ακόλουθες πέντε κύριες φάσεις:

- 1) κατάρτιση των εκθέσεων ανά χώρα για κάθε κράτος μέλος από την Επιτροπή,
- 2) παρουσίαση του ΕΠΜ (των οικονομικών πολιτικών) και των προγραμμάτων σταθερότητας ή σύγκλισης (για τις δημοσιονομικές πολιτικές) από τα κράτη μέλη, και
- 3) πρόταση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων (εφεξής ΣΑΧ) από την Επιτροπή,
- 4) έγκριση των ΣΑΧ, οι οποίες απευθύνονται στα κράτη μέλη και αναμένεται να εφαρμοστούν στο πλαίσιο χάραξης εθνικής πολιτικής από το Συμβούλιο, και
- 5) παρακολούθηση της επακόλουθης υλοποίησης των ΣΑΧ από την Επιτροπή.

52 Οι εκθέσεις ανά χώρα αποτελούν την αφετηρία της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Περιλαμβάνουν αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης κάθε κράτους μέλους, καθώς και της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Οι ΣΑΧ καλύπτουν κατά κανόνα ζητήματα που προσδιορίζονται στις εκθέσεις ανά χώρα.

53 Εξετάσαμε τις εκθέσεις αυτές για το 2019 για έξι κράτη μέλη, τρία εκ των οποίων είχαν τα υψηλότερα ποσοστά παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2018¹⁸. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή είχε αξιολογήσει κατά τρόπο συνεκτικό την παιδική φτώχεια στις εν λόγω εκθέσεις, ενίοτε δε την είχε προσδιορίσει ως προβληματικό ζήτημα.

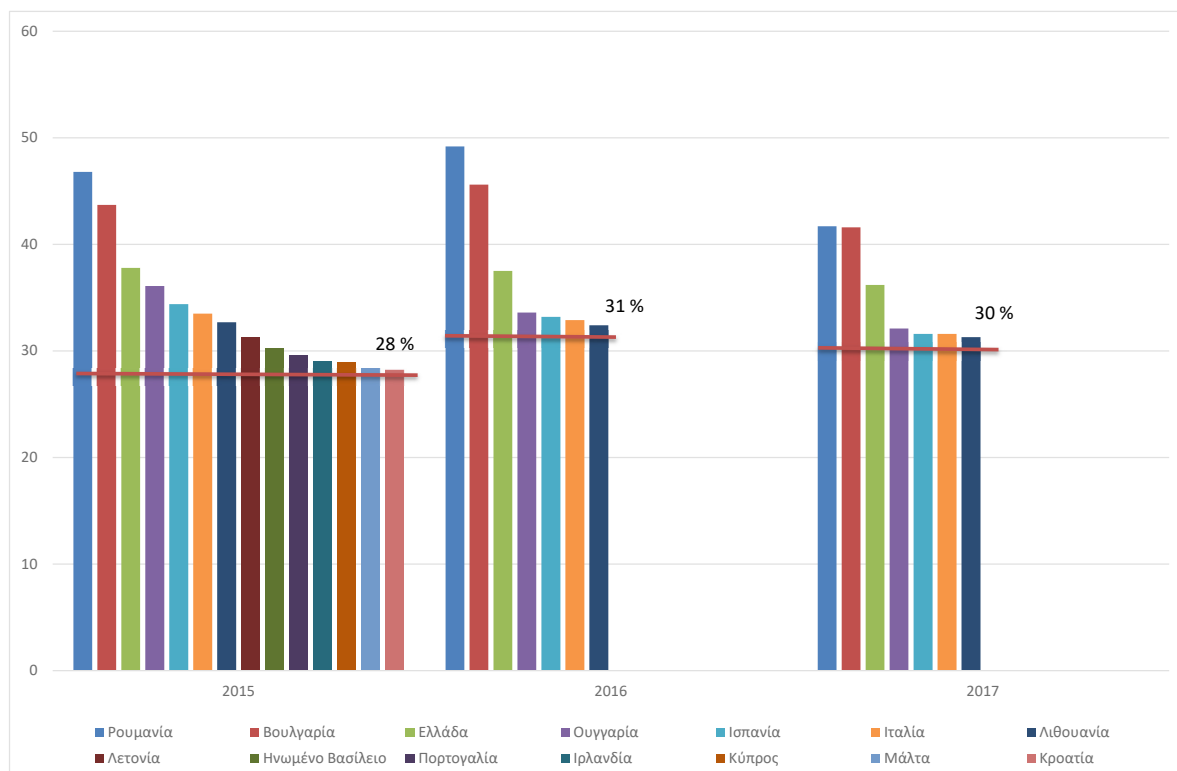
¹⁸ Τρεις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά – Ρουμανία (38,1 %), Βουλγαρία (33,7 %) και Ελλάδα (33,3 %).

Τρία κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη, που δεν σημειώνουν τα υψηλότερα ποσοστά – Ιταλία, Γερμανία και Πολωνία.

54 Σημαντικό κριτήριο που λαμβάνεται υπόψη κατά το επόμενο στάδιο, όταν η Επιτροπή εξετάζει να προτείνει σχέδιο ΣΑΧ για την παιδική φτώχεια, είναι να αξιολογείται κατά πόσον το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού της ΕΕ για τα παιδιά είναι «υψηλό» ή «πολύ υψηλό». Επισημαίνουμε ότι τα κατώτατα όρια που χρησιμοποιούνται εσωτερικά για την ταξινόμηση των ποσοστών παιδικής φτώχειας ως «υψηλών» κυμαίνονται μεταξύ 28 % και 31 % για τα υπό εξέταση έτη (2015-2017). Τα κατώτατα αυτά όρια καθορίζονται σε επίπεδο υψηλότερο από τα μέσα επίπεδα της ΕΕ, τα οποία κυμαίνονται από 24,3 % έως 27,1 %, για την αντίστοιχη περίοδο και επηρεάζουν την επιλογή των κρατών μελών, για τα οποία εξετάζεται το ενδεχόμενο έκδοσης ΣΑΧ σχετικά με την παιδική φτώχεια.

55 Από το 2015 έως το 2017 εντοπίσαμε 28 περιπτώσεις στις οποίες κράτη μέλη σημείωναν ποσοστά κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού που ταξινομούνταν στην κατηγορία «υψηλό» ή «πολύ υψηλό» ποσοστό για τα σχετικά έτη (βλέπε [γράφημα 4](#)). Επιπλέον, από τα 14 κράτη μέλη που αποτέλεσαν αντικείμενο παρατήρησης για το έτος 2015, το ποσοστό αυτό είχε επιδεινωθεί για δύο από αυτά σε σύγκριση με το 2016 (Βουλγαρία και Ρουμανία).

Γράφημα 4 – Τα κράτη μέλη με ποσοστό παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού που έχει αξιολογηθεί ως υψηλό ή πολύ υψηλό, περίοδος 2015-2017 (σε σχέση με ΣΑΧ για τα έτη 2016-2019)



Πηγή: ΕΕΣ, Eurostat, Ποσοστό πληθυσμού (ηλικίας 0-17 ετών) που αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE) στην ΕΕ (2008-2018), βλέπε [παράρτημα III](#).

56 Διαπιστώσαμε ότι για όλα τα κράτη μέλη στα οποία το ποσοστό παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού έχει αξιολογηθεί από την Επιτροπή ως «υψηλό» ή «πολύ υψηλό»¹⁹ έχουν εκδοθεί ΣΑΧ σε άλλους τομείς, που άπτονται πολιτικών για την οικογένεια και τα παιδιά, παραδείγματος χάριν στον τομέα της επάρκειας της κοινωνικής προστασίας να στηρίζει το εισόδημα. Αυτές οι ΣΑΧ μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της παιδικής φτώχειας. Σημειώνουμε ότι, κατά την περίοδο 2016-201, εκδόθηκε ειδική ΣΑΧ σχετικά με την παιδική φτώχεια μόνο για ένα κράτος μέλος, την Ιρλανδία (βλέπε [πλαίσιο 3](#)).

Πλαίσιο 3

Παράδειγμα ΣΑΧ που εκδόθηκε για την Ιρλανδία και αφορά την παιδική φτώχεια το 2016

Το 2016 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διατύπωσε ειδική ανά χώρα σύσταση για την Ιρλανδία σχετικά με την παιδική φτώχεια:

Να αυξήσει και να επιταχύνει την εφαρμογή πολιτικών ενεργοποίησης με σκοπό την αύξηση της έντασης εργασίας των νοικοκυριών και την αντιμετώπιση του κινδύνου παιδικής φτώχειας. Να λάβει μέτρα παροχής κινήτρων για απασχόληση με την προοδευτική κατάργηση των παροχών και των συμπληρωματικών πληρωμών. Να βελτιώσει την παροχή ποιοτικής και προσιτής ολοήμερης παιδικής μέριμνας²⁰.

57 Στο πλαίσιο αυτό, οι υπηρεσίες της Επιτροπής εξήγησαν ότι ο καθορισμός και η εισήγηση ΣΑΧ εξαρτώνται όχι μόνο από το ποσοστό των παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αλλά και από:

- 1) το κατά πόσον η πρόκληση (το πρόβλημα) είχε προηγουμένως εξεταστεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου,
- 2) το κατά πόσον είχε δρομολογηθεί η υλοποίηση των ήδη εγκριθεισών συστάσεων,

¹⁹ Με εξαίρεση την Ελλάδα, δεδομένου ότι αυτή δεν ενέπιπτε στις διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου πριν από το 2019.

²⁰ COM(2016) 328 final.

- 3) το κατά πόσον οι συνθήκες στο κράτος μέλος έχουν μεταβληθεί και όσον αφορά τους δείκτες που σχετίζονται έμμεσα με την παιδική φτώχεια,
- 4) άλλες επιτακτικές προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίζει ένα κράτος μέλος λόγω του περιορισμού του αριθμού των ΣΑΧ που μπορούν να προταθούν σε ένα κράτος μέλος εντός ενός έτους.

58 Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή αναλύει την παιδική φτώχεια κατά την κατάρτιση των εκθέσεων ανά χώρα στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η μεθοδολογία βάσει της οποίας προσδιορίζεται συγκεκριμένα πότε θα πρέπει να δίδεται προτεραιότητα στην παιδική φτώχεια κατά την εξέταση του ενδεχομένου διατύπωσης ΣΑΧ δεν προσδιορίζεται με σαφήνεια.

Η αποτελεσματικότητα της ενωσιακής χρηματοδότησης την περίοδο 2014-2020 για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας δεν μπορεί να αξιολογηθεί

59 Η διαδικασία προσδιορισμού του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν και κατανέμουν τα κονδύλια της ΕΕ είναι ένας ακόμη τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή μπορεί να συμβάλει στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Η Επιτροπή μπορεί να ασκήσει επιρροή σε τρία στάδια στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας. Το πρώτο βήμα είναι ο σχεδιασμός του ΚΚΔ, το δεύτερο είναι μέσω των συμφωνιών εταιρικής σχέσης (ΣΕΣ) και το τρίτο μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΠ), με τα δύο τελευταία να υλοποιούνται στο επίπεδο των κρατών μελών. Απεικονίζουμε τη διαδικασία αυτή για την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού στο [γράφημα 5](#).

Γράφημα 5 – Η διαδικασία από τον σχεδιασμό του κανονισμού έως την έγκριση ενός ΕΠ για την περίοδο 2014-2020



Πηγή: ΕΕΣ.

Ο ΚΚΔ που διέπει τα ΕΔΕΤ δεν στοχεύει ευθέως στην παιδική φτώχεια

60 Ο ΚΚΔ²¹ θεσπίζει κοινές διατάξεις για επτά ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης σε επίπεδο ΕΕ. Καθορίζει τους βασικούς κανόνες που διέπουν τα κονδύλια για την περίοδο 2014-2020. Ο κανονισμός αυτός προβλέπει τις βασικές διατάξεις σχετικά με τον προγραμματισμό των στόχων της πολιτικής συνοχής και των αντίστοιχων δαπανών για την περίοδο 2014-2020.

61 Στο πλαίσιο του σχεδιασμού της πρότασης για τον ΚΚΔ, η Επιτροπή μπορεί να επέμβει στην κατανομή και την επακόλουθη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) κατά τρόπο που να συμβάλλει στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Ένα από τα κύρια μέσα του ΚΚΔ για τον σκοπό αυτό είναι ο καθορισμός των σχετικών θεματικών στόχων (ΘΣ) και των επενδυτικών προτεραιοτήτων.

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

62 Οι θεματικοί στόχοι ορίζονται στον ΚΚΔ και αποτελούν τους στόχους που θα υλοποιηθούν με τη στήριξη κονδυλίων των ΕΔΕΤ. Στον ΚΚΔ προσδιορίζονται 11 θεματικοί στόχοι, οι οποίοι καθορίζουν τομείς και περιοχές παρέμβασης, όπου η ενωσιακή στήριξη διαμέσου των ΕΔΕΤ μπορεί να αποφέρει τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία. Οι θεματικοί στόχοι (ΘΣ)²² κατηγοριοποιούνται περαιτέρω σε επενδυτικές προτεραιότητες²³.

63 Ο ΚΚΔ συμπληρώνεται από τους ειδικούς κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Συνολικά, βάσει των ειδικών κανονισμών για το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ, προβλέπονται 57 θεματικοί στόχοι. Κανένας από τους θεματικούς στόχους δεν απευθύνεται ειδικά στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

64 Για την περίοδο 2014-2020, στον ΚΚΔ θεσπίστηκε επίσης ένα νέο μέσο που αποσκοπεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων των ΕΔΕΤ, οι «εκ των προτέρων αιρεσιμότητες». Οι αιρεσιμότητες αυτές θέτουν ελάχιστες απαιτήσεις κατά την έναρξη της εφαρμογής των προγραμμάτων και περιλαμβάνουν στρατηγικές και κανονιστικές απαιτήσεις, τις οποίες πρέπει να εκπληρώσουν τα κράτη μέλη ως προϋπόθεση για την είσπραξη ενωσιακών κονδυλίων. Για τις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες που αφορούν τη φτώχεια βλέπε [πλαίσιο 4](#).

²² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, άρθρο 9.

²³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, άρθρο 3· κανονισμός (ΕΕ) 1301/2013, άρθρο 5.

Πλαίσιο 4

Κατά την κατάρτιση των ΕΠ του ΕΤΠΑ, του ΤΣ και του ΕΚΤ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν την εκπλήρωση των προϋποθέσεων αυτών

Θεματικός στόχος	Θεματική εκ των προτέρων αιρεσιμότητα	Είδος
ΘΣ 9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων	Εκ των προτέρων αιρεσιμότητα 9.1. Η ύπαρξη και η εφαρμογή εθνικού στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας με στόχο την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.	Στρατηγική

65 Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα που συνδέεται με τον σχετικό με τη φτώχεια ΘΣ 9 («Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων») θεωρείται ότι πληρούται, εάν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει ένα «εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας, με στόχο την ενεργητική ένταξη». Όλα τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη ενέκριναν στρατηγικές για την καταπολέμηση της φτώχειας, ανταποκρινόμενα στην εκ των προτέρων αιρεσιμότητα 9.1 και η Επιτροπή σημείωσε ότι, και για τα τέσσερα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη, η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα 9.1 είχε εκπληρωθεί.

66 Ωστόσο, βάσει των κριτηρίων για την εκπλήρωση της εκ των προτέρων αιρεσιμότητας για την κοινωνική ένταξη, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να θέσουν τιμές-στόχο για τη μείωση της φτώχειας, ενώ δεν προσδιορίζονται οι ευάλωτες ομάδες που πρέπει να τεθούν στο κέντρο του ενδιαφέροντος, μεταξύ των οποίων και τα παιδιά. Η νομοθεσία της ΕΕ δεν εστιάζει ευθέως τη χρηματοδότηση στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας.

Το ποσό των κονδυλίων των ΕΔΕΤ που χρησιμοποιούνται απευθείας για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας δεν είναι γνωστό

67 Οι ΣΕΣ αποτελούν στρατηγικά επενδυτικά σχέδια για τα κράτη μέλη της ΕΕ, στα οποία αναφέρονται οι εθνικές προτεραιότητές τους όσον αφορά τις δαπάνες από τα ΕΔΕΤ για περίοδο επτά ετών. Καλύπτουν τους γενικότερους στόχους και τους θεματικούς στόχους που πρέπει να επιδιώκουν τα κράτη μέλη, σε συνάρτηση με τις οικείες επενδυτικές και αναπτυξιακές ανάγκες τους. Αυτοί οι γενικότεροι στόχοι αναπτύσσονται περαιτέρω στα αντίστοιχα επιμέρους ΕΠ. Οι όροι βάσει των οποίων μπορούν να μετρηθούν οι επιδόσεις των εν λόγω προγραμμάτων θα πρέπει να είναι κατάλληλες και να προβλέπουν σχετικούς δείκτες, οι οποίοι να καθιστούν δυνατή την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

68 Οι ΣΕΣ καλύπτουν ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού, καθώς και τα πέντε ΕΔΕΤ. Συνάπτεται μία ΣΕΣ ανά κράτος μέλος, η οποία βασίζεται στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), όπου παρουσιάζονται οι πολιτικές και τα μέτρα της χώρας για τη διατήρηση της ανάπτυξης και των θέσεων απασχόλησης και την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», οι πλέον πρόσφατες σχετικές συστάσεις ανά χώρα και οι σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου.

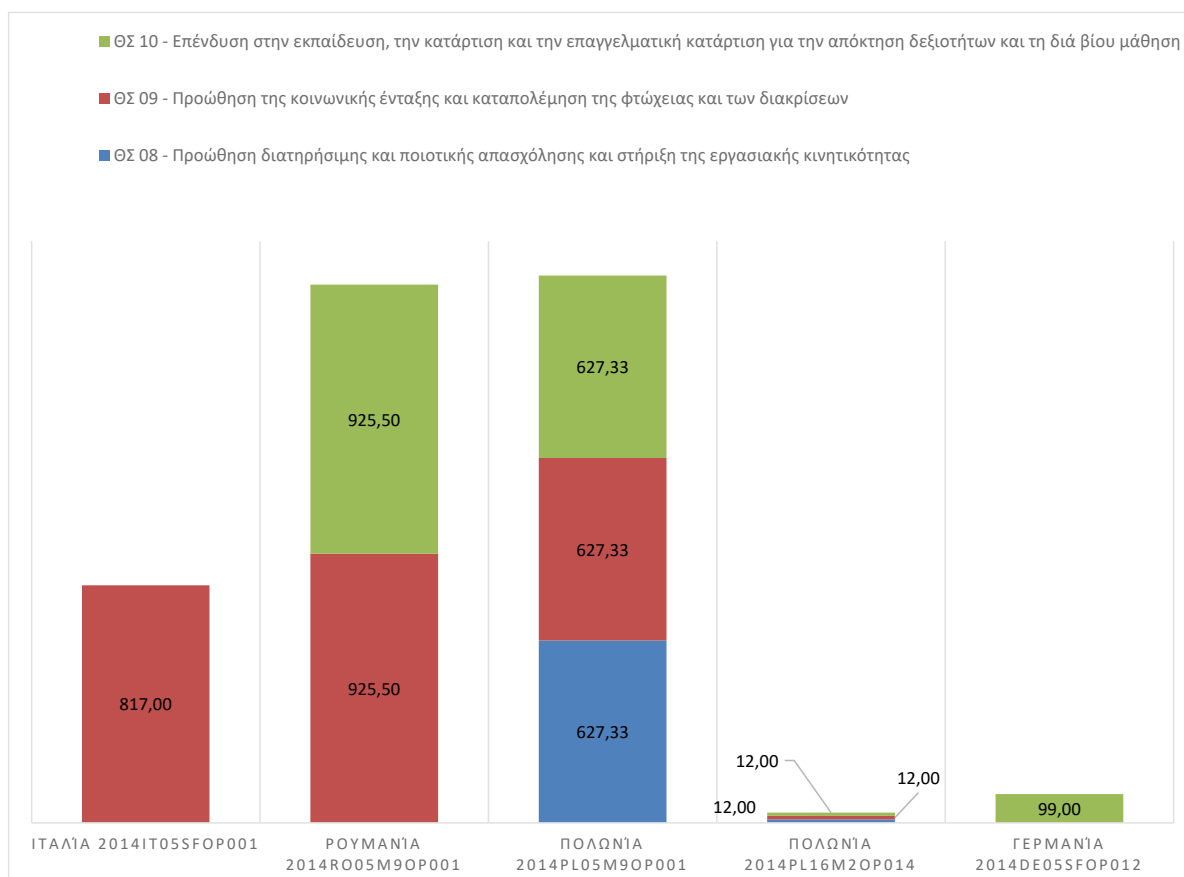
69 Η ΣΕΣ υπόκειται στην έγκριση της Επιτροπής και περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις αναπτυξιακές ανάγκες των κρατών μελών, επιλεγμένους θεματικούς στόχους, τον κατάλογο των ΕΠ για το οικείο κράτος μέλος, σύνοψη των εκ των προτέρων αξιολογήσεων και σύνοψη της αξιολόγησης των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων, μεταξύ άλλων.

70 Ενώ οι ΣΕΣ και για τα τέσσερα κράτη μέλη που εξετάστηκαν έθεταν στόχους για τη μείωση της φτώχειας εν γένει, σε καμία δεν ορίζονταν ρητώς στόχοι για τη μείωση της παιδικής φτώχειας.

71 Εξετάσαμε πέντε ΕΠ και προσπαθήσαμε να προσδιορίσουμε τα κονδύλια που διατίθενται για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Ωστόσο, τα παιδιά σε κατάσταση φτώχειας δεν αποτελούν διακριτή ομάδα-στόχο για τις παρεμβάσεις των ΕΔΕΤ και δεν υπάρχουν οριζόντια κριτήρια επιλογής / όροι επιλεξιμότητας, βάσει των οποίων να στοχεύεται η χρηματοδοτική στήριξη σε παιδιά που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί κατά πόσον οι άμεσα επωφελούμενοι από τις παρεμβάσεις αυτές ήταν

πράγματι τα παιδιά που διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού²⁴. Στο **γράφημα 6** παρουσιάζεται η μέγιστη χρηματοδότηση της ΕΕ, όπως αναφέρεται από τις εθνικές αρχές, που μπορεί δυνητικά να διατεθεί για την αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, της παιδικής φτώχειας στα πέντε ΕΠ του δείγματος.

Γράφημα 6 – Ενωσιακή χρηματοδότηση για επιλεγμένα επιχειρησιακά προγράμματα και ανά θεματικό στόχο (σε εκατ. ευρώ)



Πηγή: ΕΕΣ βάσει των ΕΠ του δείγματος.

72 Ωστόσο, οι πληροφορίες σχετικά με το ποσό των εν λόγω κονδυλίων των ΕΔΕΤ που διατέθηκαν απευθείας για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας δεν ήταν διαθέσιμες. Όλα τα ΕΠ που εξετάστηκαν περιλαμβάνουν μέτρα που αναμένεται εμμέσως να συμβάλουν θετικά στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται κονδύλια που αποσκοπούν στην ένταξη ατόμων σε κίνδυνο

²⁴ **ΙΤΑΛΙΑ:** Εθνικό επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ένταξη – CCI 2014IT05SFOP001·

ΡΟΥΜΑΝΙΑ: ΕΠ «Ανθρώπινο κεφάλαιο» – CCI 2014RO05M9OP001· **ΠΟΛΩΝΙΑ:** ΕΠ «Γνώση, εκπαίδευση και ανάπτυξη» – CCI 2014PL05M9OP001· Περιφερειακό ΕΠ για την περιφέρεια Warmińsko-Mazurskie 2014PL16M2OP014· **ΓΕΡΜΑΝΙΑ:** ΕΠ του ΕΚΤ του ομόσπονδου κρατών της Σαξονίας – CCI 2014DE05SFOP012.

φτώχειας, με σκοπό τη βελτίωση των ευκαιριών συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας ή την προώθηση της απασχόλησης.

73 Επιπλέον, μέτρα που σχετίζονται με την υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση, αν και δεν αφορούν ειδικά τα παιδιά σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, θα μπορούσαν ενδεχομένως να τα ωφελήσουν έμμεσα. Στο **πλαίσιο 5** παρουσιάζεται ένα τέτοιο μείγμα έμμεσων μέτρων.

Πλαίσιο 5

Παράδειγμα μέτρων που θα μπορούσαν δυνητικά να ωφελήσουν παιδιά που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού — περιφερειακό ΕΠ Warmińsko-Mazurskie Voivodeship, χρηματοδοτούμενο από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ

Οι πολωνικές αρχές εντόπισαν σειρά παρεμβάσεων που προωθήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠ, οι οποίες θα μπορούσαν να ωφελήσουν άμεσα ή έμμεσα τα παιδιά που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας ή αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Τα μέτρα αυτά επιδιώκουν τους εξής στόχους:

- **Προώθηση της ένταξης ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας** – Επενδυτική προτεραιότητα 9i, βοήθεια και στήριξη όσον αφορά τις κοινωνικές, επαγγελματικές, εκπαιδευτικές ικανότητες και τον τομέα της υγείας.
- **Βελτίωση της πρόσβασης στην παιδική φροντίδα και στην προσχολική εκπαίδευση** – Δραστηριότητες που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των επενδυτικών προτεραιοτήτων αριθ. 8iv (επενδύσεις σε υποδομές παιδικής μέριμνας και χρηματοδότηση του κόστους της φροντίδας των παιδιών με σκοπό την προώθηση της απασχόλησης των γονέων)· αριθ. 10i και 10a (επενδύσεις σε εγκαταστάσεις προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης και χρηματοδότηση της προσχολικής εκπαίδευσης).
- **Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και παροχής φροντίδας** – το ΕΠ προβλέπει δραστηριότητες στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 9iv με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης σε i) υπηρεσίες υγείας, ιδίως την ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων, τον εντοπισμό σε πρώιμο στάδιο των αναπτυξιακών ελλειμμάτων και αποκατάσταση των παιδιών με αναπηρία ή των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο αναπηρίας, την πρόληψη της τερηδόνας και την πρόληψη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και ii) στήριξη υπηρεσιών φροντίδας, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες ανάδοχης φροντίδας και γενικές υπηρεσίες παροχής φροντίδας, π.χ. σχολικές λέσχες.

74 Λόγω των ανωτέρω περιορισμών, η Επιτροπή δεν μπορεί να ποσοτικοποιήσει το ύψος των κονδυλίων που διατίθενται σε έργα για την άμεση αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και, κατά συνέπεια, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους. Πέραν αυτών, η όλη διαδικασία καθίσταται ακόμη δυσχερέστερη λόγω της απουσίας στόχων και τιμών-στόχου στις επιλεγμένες ΣΕΣ και τα επιλεγμένα ΕΠ, που θα μπορούσαν να υποδεικνύουν τι προβλέπεται να επιτευχθεί στον εκάστοτε τομέα. Επιπλέον, στις περιπτώσεις που εγκρίνονται δείκτες αποτελέσματος, αυτοί είναι ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες, οι οποίοι δεν αποτυπώνουν με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο οι χρηματοδοτούμενες επενδύσεις ωφελούν τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι δείκτες αποτυπώνουν διαφορετικά την κατάσταση της παιδικής φτώχειας

75 Οι δείκτες έχουν νόημα όταν παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και τους φορείς υλοποίησής τους. Βάσει των δεικτών αυτών, πληροφορούνται για το πόσο αποτελεσματική είναι η πολιτική στην πράξη και, εφόσον συντρέχει ανάγκη, μπορούν να λάβουν διορθωτικά μέτρα.

Ο δείκτης AROPE καθιστά δυνατή τη σύγκριση των ποσοστών των ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μεταξύ των κρατών μελών

76 Ο δείκτης που μετρά τη φτώχεια στην ΕΕ και αποτελεί τον πρωταρχικό δείκτη για την παρακολούθηση του στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για τη φτώχεια είναι ο δείκτης AROPE, που αποτελεί συντομογραφία του αγγλικού όρου «at risk of poverty or social exclusion» (σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού).

77 Ο AROPE είναι ένας πολυδιάστατος δείκτης αποτελούμενος από τρεις επιμέρους δείκτες. Οι τρεις αυτοί επιμέρους δείκτες είναι εξίσου σημαντικοί και μπορούν εν μέρει να αλληλεπικαλύπτονται. Ο δείκτης AROPE αποτυπώνει το άθροισμα των ατόμων που βρίσκονται σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες καταστάσεις (άτομα που βρίσκονται σε περισσότερες από μία καταστάσεις υπολογίζονται μόνο μία φορά):

- **Σε κίνδυνο φτώχειας** – το ποσοστό των ατόμων με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κάτω από το όριο του κινδύνου φτώχειας, το οποίο ορίζεται στο 60 % του ισοδύναμου διάμεσου εισοδήματος κράτους μέλους, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις.

- ο **Σε κατάσταση σοβαρής υλικής στέρησης** – η αδυναμία πληρωμής για ορισμένα είδη που θεωρούνται επιθυμητά ή απαραίτητα για ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης αποτελεί ένδειξη του ποσοστού υλικής στέρησης. Ο δείκτης μετρά το ποσοστό του πληθυσμού με οικονομική αδυναμία να καλύψει τουλάχιστον τέσσερα από τα εννέα στοιχεία που απαριθμούνται σε κατάλογο με σειρά ειδών οικιακής χρήσης ή υπηρεσιών. Ως ποσοστό σοβαρής υλικής στέρησης ορίζεται η αναγκαστική αδυναμία των ατόμων να πληρώνουν για τέσσερα τουλάχιστον από τα υλικά αγαθά του καταλόγου.
- ο **Ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας** – ορίζεται ως ο αριθμός των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά όπου τα άτομα σε ηλικία εργασίας απασχολήθηκαν λιγότερο από το 20 % της συνολικής πλήρους διαθεσιμότητάς τους προς εργασία κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Τα νοικοκυριά που αποτελούνται μόνο από παιδιά, από μαθητές και φοιτητές κάτω των 25 ετών ή/και άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω δεν προσμετρούνται στον υπολογισμό του δείκτη.

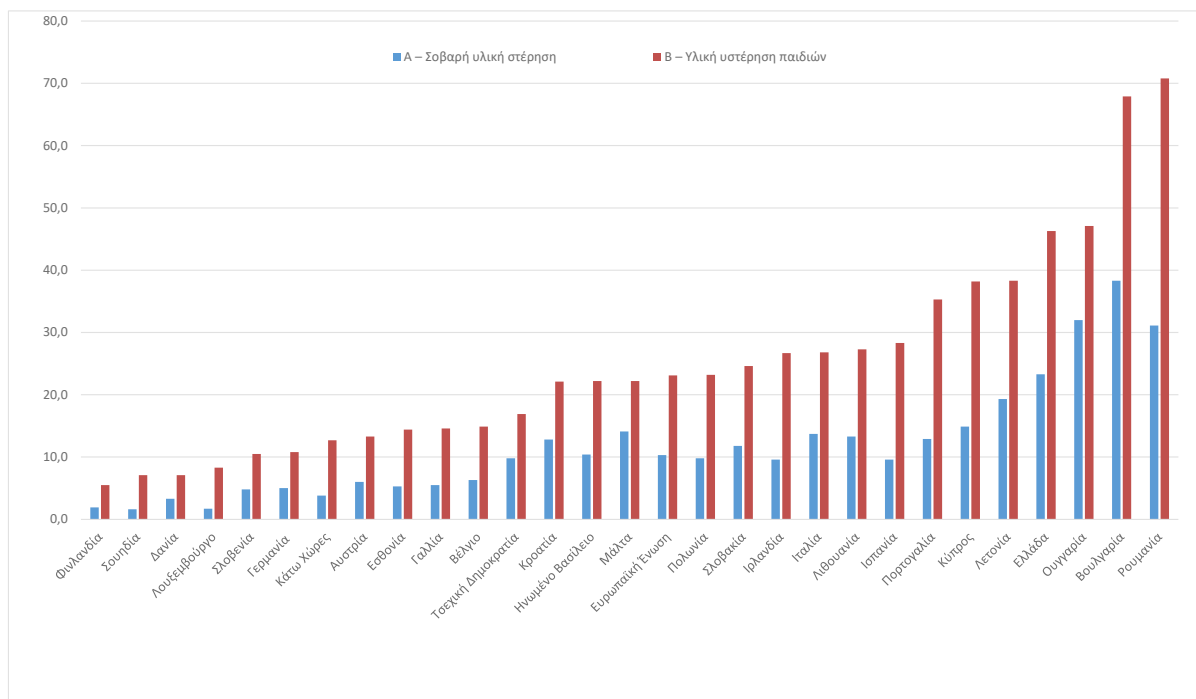
Ο δείκτης στέρησης για παιδιά εστιάζει ειδικά στην κατάσταση των παιδιών

78 Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της ΕΕ για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, το 2013 η Επιτροπή ανακοίνωσε την έναρξη των προπαρασκευαστικών εργασιών για έναν δείκτη υλικής στέρησης ειδικά για παιδιά. Όπως και με έναν δείκτη υλικής στέρησης (π.χ. ο επιμέρους δείκτης του AROPE), ο δείκτης στέρησης για παιδιά αντιπροσωπεύει το ποσοστό των παιδιών ηλικίας από 1 έως 15 ετών που δεν διαθέτουν, για λόγους οικονομικής προσιτότητας, καθημερινά αντικείμενα. Ο κατάλογος των 17 ειδών περιέχει αντικείμενα που αφορούν ειδικά τα παιδιά, ενώ απαριθμούνται σε αυτόν και ορισμένα είδη οικιακής χρήσης που αφορούν τον δείκτη υλικής στέρησης για το σύνολο του πληθυσμού. Τα παιδιά θα χαρακτηρίζονται ως στερημένα εάν δεν διαθέτουν τουλάχιστον τρία από τα 17 είδη του εν λόγω καταλόγου (βλέπε [παράρτημα II](#)).

79 Τον Μάρτιο του 2018, πέντε έτη μετά την ανακοίνωσή του, η επιτροπή κοινωνικής προστασίας ενέκρινε τελικά τον δείκτη υλικής στέρησης για τα παιδιά. Τον Ιούλιο του 2019, δημοσιεύθηκαν τα πρώτα (και μέχρι στιγμής μόνα) δεδομένα σχετικά με την παιδική στέρηση (που συλλέχθηκαν βάσει έρευνας). Επρόκειτο για δεδομένα που αφορούσαν μόνο το 2014, καθώς δεν υπήρχαν άλλα. Ο δείκτης στέρησης για παιδιά δεν προβλέπεται να είναι διαθέσιμος κάθε χρόνο, αλλά κάθε τρία έτη και αυτό από το 2021 και μετά²⁵.

80 Κατά τη σύγκριση του δείκτη υλικής στέρησης για τα παιδιά με τον επιμέρους δείκτη της υλικής στέρησης του AROPE (δείκτης σοβαρής υλικής στέρησης), (βλέπε [παράρτημα II](#)) για την ίδια ηλικιακή ομάδα, ο δείκτης στέρησης για παιδιά σε όλα τα κράτη μέλη δίνει υψηλότερες τιμές από ό,τι ο δείκτης υλικής στέρησης (βλέπε [γράφημα 7](#)).

Γράφημα 7 – Ο δείκτης στέρησης για παιδιά σε αντιπαραβολή με τον δείκτη σοβαρής υλικής στέρησης



Πηγή: Στοιχεία της Eurostat, όπως αντλήθηκαν στις 23.11.2019.

²⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1700.

81 Τόσο οι ανάγκες όσο και οι συνθήκες διαβίωσης των παιδιών μπορεί να είναι διαφορετικές από εκείνες των ενηλίκων, ακόμη και εντός του ίδιου νοικοκυριού. Καθώς ο δείκτης υλικής στερήσης για τα παιδιά είναι περισσότερο εστιασμένος στην κατάσταση των παιδιών, αποτυπώνει διαφορετικά και με μεγαλύτερη λεπτομέρεια τα πραγματικά επίπεδα της παιδικής φτώχειας.

Η μέτρηση της παιδικής φτώχειας διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών

82 Κάθε δείκτης απεικονίζει μια τάση, και αποτυπώνει τη μετρήσιμη μεταβολή ενός τομέα πολιτικής σε βάθος χρόνου. Ο δείκτης AROPE αποτελεί τον κύριο δείκτη για τη μέτρηση της φτώχειας στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Το κύριο πλεονέκτημα του AROPE είναι ότι καθιστά δυνατή τη σύγκριση, αφενός, μεταξύ των κρατών μελών και, αφετέρου, διαχρονικά, χάρη στην τυποποιημένη συγκέντρωση σχετικών στοιχείων στο ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα.

83 Ωστόσο, σε όλα τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη, οι εθνικές αρχές διαθέτουν σειρά δικών τους δεικτών, οι οποίοι θεωρούνται ότι αποτυπώνουν συγκεκριμένα την κατάσταση που επικρατεί στην εκάστοτε χώρα και εφαρμόζονται στο πλαίσιο των αντίστοιχων στρατηγικών και πολιτικών, καθώς και για σκοπούς παρακολούθησης. Ως αποτέλεσμα, υπάρχουν πολλά και διάφορα στοιχεία σχετικά με το επίπεδο της φτώχειας και της παιδικής φτώχειας στα κράτη μέλη (βλέπε [πλαίσιο 6](#)).

Πλαίσιο 6

Σύγκριση του δείκτη AROPE (ηλικίες 0-17) με τους εθνικούς δείκτες

Κράτος μέλος	2014	2015	2016	2017
Γερμανία				
AROPE (ηλικίας 0-17 ετών)	19,6 %	18,5 %	19,3 %	18,0 %
Μικροαπογραφή	15,1 %	14,6 %	15,4 %	15,2 %
SOEP	21,7 %	22,6 %	23,1 %	ά.α.
Πηγή: Eurostat· <i>Armuts- und Reichtumsbericht der Bundesregierung</i> – https://www.armuts-und-reichtumsbericht.de/DE/Indikatoren/Armut/Armutsrisikoquote/A01-Indikator-Armutsrisikoquote.html .				
Πολωνία				

AROE (ηλικίας 0-17 ετών)	28,2 %	26,6 %	24,2 %	17,9 %
Διά νόμου οριζόμενο ποσοστό φτώχειας στις ηλικίες 0-17	19,3 %	19,3 %	18,1 %	14,8 %
<i>Πηγή: Eurostat και δεδομένα της πολωνικής στατιστικής υπηρεσίας (https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/zasieg-ubostwa-ekonomicznego-w-polsce-w-2017-r-,14,5.html).</i>				

84 Η ύπαρξη ποικίλων δεικτών και πληροφοριών για την παιδική φτώχεια στα διάφορα κράτη μέλη, που βασίζονται σε μη εναρμονισμένα εθνικά δεδομένα, δυσχεραίνει την αξιολόγηση της κατάστασης της παιδικής φτώχειας από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Χρειάζεται επαρκής πληροφόρηση για την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτικής «Εγγύηση για τα παιδιά»

Η «Εγγύηση για τα παιδιά» που προτάθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

85 Τον Απρίλιο του 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τροποποίησε τον προτεινόμενο κανονισμό ΕΚΤ+ για την περίοδο προγραμματισμού 2021 έως 2027²⁶ και πρότεινε την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού συστήματος εγγύησης για τα παιδιά²⁷ με σκοπό την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Η τροποποιημένη πρόταση για το ΕΚΤ+ περιλαμβάνει την απαίτηση κάθε κράτος μέλος να διαθέτει το 5 % των πόρων του ΕΚΤ+ σε μέτρα για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Οι πόροι αυτοί θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν άμεσα στην υλοποίηση της μελλοντικής πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά».

²⁶ Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 4ης Απριλίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) [COM(2018)0382 – C8-0232/2018 – 2018/0206(COD)].

²⁷ Τροπολογία 40, αιτιολογική σκέψη 22 β (νέα) του νομοθετικού ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 4ης Απριλίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) [COM(2018)0382 – C8-0232/2018 – 2018/0206(COD)].

86 Το 2018 η Επιτροπή δρομολόγησε την εφαρμογή της φάσης I της προπαρασκευαστικής ενέργειας για την Εγγύηση για τα Παιδιά που ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

- ο Η πρώτη φάση της προπαρασκευαστικής ενέργειας, η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας, ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2020. Επιδίωξή της ήταν να διερευνήσει το εφικτό μιας εγγύησης για τα παιδιά αναλύοντας τις προϋποθέσεις για την υλοποίηση ενός τέτοιου συστήματος και να αξιολογήσει κατά πόσον θα προσέφερε προστιθέμενη αξία στα υφιστάμενα ενωσιακά και εθνικά πλαίσια και, στη συνέχεια, θα αποτελούσε χρήσιμο πρόσθετο μέσο.
- ο Η δεύτερη φάση της προπαρασκευαστικής ενέργειας συνίσταται στην εκπόνηση μελέτης οικονομικής σκοπιμότητας που εξετάζει το κόστος και τα οφέλη μιας εγγύησης για τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ. Αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Μάιο του 2021.
- ο Στην τρίτη φάση, η UNICEF θα υλοποιήσει τρία έως πέντε πιλοτικά έργα σε τοπικό επίπεδο στα κράτη μέλη. Η υλοποίηση προβλέπεται να διαρκέσει έως το 2022. Η φάση III συνίσταται σε μια σειρά από πιλοτικά έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν σε τέσσερα κράτη μέλη. Θα περιλαμβάνει επίσης σειρά εργασιών εμβάθυνσης σε επίπεδο εθνικής πολιτικής και προγραμματισμού, καθώς και την ανάπτυξη εθνικών σχεδίων δράσης για την παιδική φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε σειρά κρατών μελών.

87 Η προπαρασκευαστική ενέργεια για την Εγγύηση για τα Παιδιά, ιδίως η μελέτη σκοπιμότητας της φάσης I και η μελέτη οικονομικής σκοπιμότητας στο πλαίσιο της φάσης II, θα τροφοδοτήσουν την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας πολιτικής. Και στις δύο αυτές φάσεις η συλλογή και αντιπαραβολή πλήρων, επίκαιρων και ικανοποιητικής ποιότητας πληροφοριών. Διαφορετικά, υπάρχει κίνδυνος να μην αναληφθούν οι κατάλληλες ενέργειες και να μην είναι διαθέσιμοι επαρκείς πόροι.

88 Το πρώτο στάδιο της μελέτης δεν παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση, ούτε παραδείγματα δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ και οι οποίες απέβησαν αποτελεσματικές για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Ενώ περιλαμβάνει επισκόπηση της χρηματοδότησης που διατίθεται μέσω των ΕΔΕΤ, τα αριθμητικά στοιχεία που παρουσιάζονται είναι μόνο εκτιμήσεις, καθώς η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι επενδύσεις σε παιδιά δεν είναι σαφώς ευδιάκριτες στη στρατηγική και το πλαίσιο παρακολούθησης που συνοδεύουν τα περισσότερα ταμεία της ΕΕ.

89 Ως εκ τούτου, οι πληροφορίες που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος από την πρώτη φάση της προπαρασκευαστικής ενέργειας για την εγγύηση για τα παιδιά (μελέτη σκοπιμότητας) καθιστούν δύσκολη τη λήψη εμπεριστατωμένης απόφασης σχετικά με τη μορφή που θα πρέπει να λάβει η εγγύηση για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων και της χρηματοδότησης που απαιτούνται προκειμένου να έχει θετικό αντίκτυπο στα επίπεδα της παιδικής φτώχειας στην ΕΕ, όπως και την εξασφάλιση της δέσμευσης των κρατών μελών.

90 Επιπλέον, σημειώνουμε ότι η ολοκλήρωση του τρίτου σταδίου (πιλοτική φάση) θα λάβει χώρα το νωρίτερο το 2022, σε χρόνο δηλαδή που θα έχει αρχίσει, υπό κανονικές συνθήκες, η νέα περίοδος προγραμματισμού και θα έχουν εγκριθεί τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΚΤ.

Συμπεράσματα και συστάσεις

91 Η παιδική φτώχεια εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα στην ΕΕ, δεδομένου ότι σχεδόν ένα στα τέσσερα παιδιά παραμένει εκτεθειμένο στον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού.

92 Η καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας εμπίπτει πρωτίστως στην αρμοδιότητα του κράτους μέλους, αλλά η Επιτροπή έχει επίσης να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Ενώ η βαρύτητα των μη νομικά δεσμευτικών πράξεών της είναι εκ φύσεως περιορισμένη, διαθέτει ισχυρότερα εργαλεία, όπως η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και η στόχευση ενωσιακών κονδυλίων μέσω των ΣΕΣ και των ΕΠ. Ωστόσο, η έλλειψη διαθέσιμων πληροφοριών που να σχετίζονται άμεσα με την παιδική φτώχεια καθιστά δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί η αποτελεσματική συμβολή τους στις προσπάθειες των κρατών μελών για τη μείωση της παιδικής φτώχειας.

Η σύσταση αποτέλεσε μια θετική πρωτοβουλία, αλλά ο αντίκτυπός της είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί

93 Η σύσταση, χωρίς να είναι νομικά δεσμευτική, αποτέλεσε μια θετική πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας με ολιστικό τρόπο, μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης (σημεία **14** και **15**). Μολονότι η Επιτροπή παρείχε ως έναν βαθμό συγκεκριμένη βοήθεια στα κράτη μέλη προκειμένου να την εφαρμόσουν, η σύσταση δεν συνοδευόταν από έναν ενωσιακό χάρτη πορείας που θα έθετε τα πλαίσια για ένα σχέδιο εφαρμογής με ευδιάκριτη παρουσία, ευνόητο για τα κράτη μέλη (σημεία **18** και **19**). Στην πλατφόρμα EPIC διατηρούνται ελάχιστες πληροφορίες για βέλτιστες πρακτικές που σχετίζονται με τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν την παιδική φτώχεια (σημείο **22**).

94 Η πρόοδος ως προς την εφαρμογή της σύστασης είναι δύσκολο να αξιολογηθεί, καθώς δεν έχουν καθοριστεί μετρήσιμες τιμές-στόχος και μετρήσιμα ορόσημα (σημείο **28**). Στη μελέτη του 2017 για τον ΕΠΚΔ που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής, επιβεβαιώθηκε ότι είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο οι μεμονωμένες βελτιώσεις στις εθνικές πολιτικές των κρατών μελών μπορούν να αποδοθούν στη σύσταση αυτή καθαυτή, αλλά δεν επισημάνθηκαν παρά ελάχιστες αλλαγές σε πολλές χώρες (σημείο **33**).

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων: μια προοδευτική κοινωνική πρωτοβουλία γενικής εμβέλειας, με γενικού χαρακτήρα αρχές σχετικά με τα παιδιά

95 Ο ΕΠΚΔ αύξησε την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις κοινωνικές πολιτικές στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας. Ωστόσο, η αρχή 11 είναι γενικής φύσεως και αποτυπώνεται ήδη στη σύσταση με περισσότερες λεπτομέρειες, υπό τη μορφή ειδικών μέτρων (σημεία 40 έως 42).

96 Στις αρχές του 2021 πρόκειται να υποβληθεί σχέδιο δράσης για την πλήρη εφαρμογή του ΕΠΚΔ. Ενώ το εν λόγω προβλεπόμενο σχέδιο δράσης αποτελεί μια ευπρόσδεκτη εξέλιξη, η υλοποίησή του είναι ζωτικής σημασίας για την επισκόπηση της προόδου ως προς την εφαρμογή των αρχών (σημείο 44).

97 Η εφαρμογή του ΕΚΠΔ περιλαμβάνεται σε έναν από τους πέντε στόχους πολιτικής που προσδιορίζονται στον προτεινόμενο κανονισμό περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) για την περίοδο 2021-2027. Με τη νέα αυτή έμφαση που προτείνεται σε σχέση με τον ΕΠΚΔ, για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, διαφαίνεται μια δυναμική εστίασης μέτρων και χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας (σημεία 45 έως 47).

Σύσταση 1 – Το σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΔ πρέπει να συμπεριλαμβάνει την παιδική φτώχεια

Η Επιτροπή πρέπει να συμπεριλάβει στο σχέδιο δράσης της για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων μέτρα και στόχους για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: έως την έναρξη της περιόδου του ΠΔΠ 2021-2027.

Οι ΣΑΧ του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σπάνια καλύπτουν ρητώς το ζήτημα της παιδικής φτώχειας

98 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει σχεδιαστεί για να συντονίζει τις εθνικές προσπάθειες προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Από τη μέχρι σήμερα πρόοδο που έχει σημειωθεί προς τον στόχο της απαλλαγής 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια έως το 2020 διαφαίνεται ότι είναι απίθανο να επιτευχθεί (σημεία 48 έως 50).

99 Σημαντικό κριτήριο που λαμβάνεται υπόψη κατά την εξέταση κατάρτισης σχεδίου ΣΑΧ για την παιδική φτώχεια σε ένα κράτος μέλος είναι το κατά πόσον η Επιτροπή έχει αξιολογήσει το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού της ΕΕ της ΕΕ για τα παιδιά ως «υψηλό» ή «πολύ υψηλό». Το κατώτατο όριο που χρησιμοποιείται εσωτερικά για τον σκοπό αυτό ορίζεται σε επίπεδο υψηλότερο από τα μέσα επίπεδα παιδικής φτώχειας στην ΕΕ για την υπό εξέταση περίοδο (σημείο 54).

100 Από το 2016 έως το 2019 εκδόθηκαν ΣΑΧ προς κράτη μέλη σε τομείς που επηρεάζουν τις πολιτικές για την οικογένεια και τα παιδιά, αλλά μόνο ένα κράτος μέλος έλαβε ΣΑΧ σχετικά με την παιδική φτώχεια (σημείο 56). Στο πλαίσιο αυτό, οι υπηρεσίες της Επιτροπής εξήγησαν ότι η διαδικασία για τον καθορισμό και την εισήγηση ΣΑΧ εξαρτάται όχι μόνο από το ποσοστό των παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αλλά και από την αξιολόγηση άλλων παραγόντων (σημείο 57). Ωστόσο, η μεθοδολογία που ορίζει συγκεκριμένα πότε θα πρέπει, στο πλαίσιο εξέτασης του ενδεχομένου διατύπωσης ΣΑΧ, να δίδεται προτεραιότητα στην παιδική φτώχεια δεν έχει οριστεί με σαφήνεια.

Σύσταση 2 – Ανάλυση και αξιολόγηση της παιδικής φτώχειας βάσει σαφούς εσωτερικής καθοδήγησης

Η Επιτροπή πρέπει να διαθέτει σαφή εσωτερική καθοδήγηση για τον εντοπισμό καταστάσεων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να οδηγήσουν στη διατύπωση ΣΑΧ που να αφορούν ευθέως την παιδική φτώχεια, ως μέρος της ανάλυσής της στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: Αρχής γενομένης από τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2021.

Η αποτελεσματικότητα της ενωσιακής χρηματοδότησης την περίοδο 2014-2020 για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας δεν μπορεί να αξιολογηθεί

101 Η Επιτροπή μπορεί να επεμβαίνει στην κατανομή των κονδυλίων της ΕΕ που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας στο πλαίσιο του σχεδιασμού της πρότασης για τον ΚΚΔ και της έγκρισης των ΣΕΣ και των ΕΠ στο επίπεδο των κρατών μελών (σημείο 59).

102 Στον ΚΚΔ καθορίζονται τομείς και περιοχές παρέμβασης όπου η ενωσιακή στήριξη μέσω των ΕΔΕΤ μπορεί να αποφέρει τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία. Ωστόσο, οι επενδύσεις της δεν στοχεύουν ευθέως στην παιδική φτώχεια (σημεία 61 έως 63).

103 Επισημαίνουμε ότι όλα τα ΕΠ που εξετάστηκαν περιλαμβάνουν μέτρα που μπορούν εμμέσως να συμβάλουν θετικά στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Ωστόσο, επειδή δεν υπάρχει συγκεκριμένη επενδυτική προτεραιότητα ούτε σχετικός δείκτης που να αφορά την παιδική φτώχεια, ούτε η Επιτροπή ούτε τα κράτη μέλη διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με το ύψος των κονδυλίων των ΕΔΕΤ που έχουν χρησιμοποιηθεί για την άμεση αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και τα σχετικά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί (σημεία 71 έως 74).

Σύσταση 3 – Στόχευση και παρακολούθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027

Η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει ότι οι ΣΕΣ και τα ΕΠ για την περίοδο 2021-2027 καλύπτουν σε επαρκή βαθμό την παιδική φτώχεια. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις που η χρηματοδότηση προορίζεται για την άμεση αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίζει ότι αυτό αποτυπώνεται σαφώς στη λογική παρέμβασης των ΣΕΣ και των ΕΠ.

Η Επιτροπή πρέπει να θεσπίσει ένα πλαίσιο παρακολούθησης που θα επιτρέπει την καταγραφή των εκροών και των αποτελεσμάτων των επενδύσεων των ΕΔΕΤ της περιόδου 2021-2027 για την αντιμετώπιση της φτώχειας όλων των ηλικιακών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: έως την έναρξη της περιόδου του ΠΔΠ 2021-2027.

Οι δείκτες αποτυπώνουν διαφορετικά την κατάσταση της παιδικής φτώχειας

104 Ο δείκτης AROPE, που μετρά τη φτώχεια στην ΕΕ, είναι ο πρωταρχικός δείκτης για την παρακολούθηση του σχετικού με τη φτώχεια στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Πρόκειται για έναν πολυδιάστατο δείκτη που αποτελείται από τρεις επιμέρους δείκτες (σημεία 76 και 77).

105 Το 2013 η Επιτροπή ανακοίνωσε την έναρξη προπαρασκευαστικών εργασιών για έναν δείκτη υλικής στέρησης ειδικά για τα παιδιά, ο οποίος εγκρίθηκε τελικά το 2018. Ο δείκτης υλικής στέρησης ειδικά για τα παιδιά εστιάζει περισσότερο στην κατάσταση των παιδιών. Παρέχει επομένως μια διαφορετική και περισσότερο συγκεκριμένη εικόνα των πραγματικών επιπέδων παιδικής φτώχειας. Ωστόσο, θα είναι διαθέσιμος ανά τριετία και αυτό από το 2021 και έπειτα (σημεία 78 έως 81).

106 Το κύριο πλεονέκτημα του δείκτη AROPE είναι ότι καθιστά δυνατή τη σύγκριση, αφενός, μεταξύ των κρατών μελών και, αφετέρου, διαχρονικά. Ωστόσο, σε όλα τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη, οι εθνικές αρχές διαθέτουν σειρά δικών τους δεικτών, τους οποίους θεωρούν συναφείς προς την κατάσταση που επικρατεί εντός της χώρας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει ανά την ΕΕ μια πληθώρα εθνικών δεικτών και στοιχείων σχετικά με την παιδική φτώχεια, γεγονός που δυσχεραίνει την αξιολόγηση της κατάστασης για τα ενδιαφερόμενα μέρη εφόσον χρησιμοποιούνται μη εναρμονισμένες πηγές εθνικών στοιχείων (σημεία 82 έως 84).

Χρειάζεται επαρκής πληροφόρηση για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτικής «Εγγύηση για τα παιδιά»

107 Τον Απρίλιο του 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τροποποίησε τον προτεινόμενο κανονισμό ΕΚΤ+ για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 και πρότεινε την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού συστήματος εγγύησης για τα παιδιά με σκοπό την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας (σημείο 85).

108 Το 2018 η Επιτροπή δρομολόγησε προπαρασκευαστική ενέργεια για μια ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά. Στη Φάση Ι, που αφορούσε την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας, ο στόχος να αξιολογηθούν το εφικτό και οι επιλογές υλοποίησης, καθώς και η προστιθέμενη αξία μιας τέτοιας πρωτοβουλίας. Η προπαρασκευαστική ενέργεια διεξάγεται σε τρεις διακριτές φάσεις. Το χρονοδιάγραμμα της ενέργειας είναι τέτοιο που θα καταστήσει δυσχερή την πλήρη και έγκαιρη ενημέρωση για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων (σημεία 85 έως 86).

Σύσταση 4 – Διασφάλιση ότι έχουν ολοκληρωθεί τα αναγκαία μέτρα και η επαρκής συλλογή πληροφοριών ενόψει της προετοιμασίας της επικείμενης πρωτοβουλίας για την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά

Η Επιτροπή πρέπει, ενόψει της ανάπτυξης μιας ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά, να διασφαλίσει ότι έχουν συγκεντρωθεί και αναλυθεί επαρκείς και αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα και τη χρηματοδότηση που απαιτούνται για να υπάρξει θετικός αντίκτυπος στο επίπεδο της παιδικής φτώχειας στην ΕΕ.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: έως την έναρξη της περιόδου του ΠΔΠ 2021-2027.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙ, του οποίου προεδρεύει η Iliana Ivanova, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 15ης Ιουλίου 2020.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Klaus-Heiner Lehne

Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για τη φτώχεια

ΕΕ/ Κράτος μέλος	Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός
ΕΕ των 28	Εξάλειψη του κινδύνου της φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού για τουλάχιστον 20 εκατομμύρια άτομα (σε σύγκριση με το έτος βάσης 2008)
Βέλγιο	– 380 000 άτομα
Βουλγαρία	Μείωση κατά 260 000 του αριθμού των ατόμων που ζουν υπό νομισματική φτώχεια
Τσεχική Δημοκρατία	– 100 000 άτομα
Δανία	Μείωση κατά 22 000 του αριθμού των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας
Γερμανία	Μείωση κατά 20 % του αριθμού των μακροχρόνια ανέργων (που είναι άνεργοι για περισσότερο από ένα έτος) σε σύγκριση με το 2008 (που ισοδυναμεί με μείωση των μακροχρόνια ανέργων κατά 320 000)
Εσθονία	Μείωση σε ποσοστό 15 % του αριθμού των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (σε σύγκριση με ποσοστό 17,5 % το 2010)
Ιρλανδία	Μείωση κατά τουλάχιστον 200 000 άτομα του πληθυσμού σε κατάσταση συνδυασμένης φτώχειας (επίμονη φτώχεια, έκθεση σε κίνδυνο φτώχειας ή βασική ένδεια)
Ελλάδα	– 450 000 άτομα
Ισπανία	– 1 400 000 έως – 1 500 000 άτομα
Γαλλία	– 1 900 000 άτομα (σε σύγκριση με το 2007)
Κροατία	Μείωση του αριθμού των ατόμων που είναι εκτεθειμένα στον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σε 1 220 000
Ιταλία	– 2 200 000 άτομα
Κύπρος:	– 27 000 άτομα ή μείωση του ποσοστού στο 19,3 % του πληθυσμού (σε σύγκριση με ποσοστό 23,3 % το 2008)
Λετονία	Μείωση κατά 121 000 του αριθμού των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές παροχές ή/και ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας
Λιθουανία	– 170 000 άτομα και περιορισμός στα 814 000 άτομα το 2020
Λουξεμβούργο	– 6 000 άτομα
Ουγγαρία	– 450 000 άτομα
Μάλτα	– 6 560 άτομα

ΕΕ/ Κράτος μέλος	Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός
Κάτω Χώρες	Μείωση κατά 100 000 του αριθμού των ατόμων (ηλικίας 0-64) που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων (σε σύγκριση με το 2018)
Αυστρία	– 235 000 άτομα
Πολωνία	– 1 500 000 άτομα
Πορτογαλία	– 200 000 άτομα
Ρουμανία	– 580 000 άτομα
Σλοβενία	– 40 000 άτομα
Σλοβακία	Μείωση σε ποσοστό 17,2 % του αριθμού των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (σε σύγκριση με ποσοστό 20,6 % το 2008)
Φινλανδία	Μείωση του αριθμού των ατόμων που είναι εκτεθειμένα στον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σε 770 000
Σουηδία	Μείωση σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο του 14 % του αριθμού των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών που δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό (εκτός των σπουδαστών πλήρους φοίτησης), των μακροχρόνια ανέργων ή όσων έχουν παρατεταμένη αναρρωτική άδεια
Ηνωμένο Βασίλειο	Δεν είχε τεθεί στόχος στο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, αλλά προβλέπονταν αριθμητικοί στόχοι στο πλαίσιο του νόμου του 2010 για την παιδική φτώχεια και της στρατηγικής για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας 2011-2014.
Πηγή πληροφοριών και σχόλια	Στόχοι της ΕΕ όπως ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Απολογισμός της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», COM(2014) 130 final, Βρυξέλλες, 2014, σ. 14. Όσον αφορά τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού, η συντομογραφία AROPE αναφέρεται στην κατάσταση των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο νομισματικής φτώχειας ή αντιμετωπίζουν σοβαρές υλικές στερήσεις ή ζουν σε νοικοκυριό με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας. Ο συνολικός αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι χαμηλότερος από το άθροισμα του αριθμού των ατόμων που απειλούνται από μία από τις τρεις μορφές φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς ορισμένα άτομα επηρεάζονται ταυτόχρονα από περισσότερες από μία από αυτές τις καταστάσεις. * Το 2008 θεωρείται έτος βάσης διότι μεγάλο μέρος των κοινωνικών δεικτών για τη μέτρηση των τριών διαστάσεων της φτώχειας είναι διαθέσιμο αρχής γενομένης από το 2008. Η παρακολούθηση αναφέρεται στην ΕΕ των 27, καθώς η Κροατία προσχώρησε στην ΕΕ το 2013 και τα στοιχεία είναι διαθέσιμα μόνο από το 2010. Εθνικές τιμές-στόχος όπως ορίζονται στα πλέον πρόσφατα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων.

ΕΕ/ Κράτος μέλος	Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός
	Οι ορισμοί των εθνικών τιμών-στόχου είναι συγκρίσιμοι με τον στόχο σε επίπεδο ΕΕ, με εξαίρεση τη Βουλγαρία, τη Δανία, τη Γερμανία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, τη Λετονία, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία (βλέπε ειδικές παρατηρήσεις ανά χώρα). Ο υπολογισμός των τιμών -στόχου διαφέρει από τον υπολογισμό της τιμής-στόχου σε επίπεδο ΕΕ στην Εσθονία, τη Γαλλία, την Κροατία, τη Σλοβακία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία (βλέπε ειδικές παρατηρήσεις ανά χώρα).

Παράρτημα II — Σύγκριση των ειδών που απαριθμούνται στους καταλόγους του δείκτη υλικής στέρησης εν γένει και του δείκτη υλικής στέρησης ειδικά για παιδιά

Σοβαρή υλική στέρηση	Υλική στέρηση, ειδικά για παιδιά
Καταβολή ενοικίου ή λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας	Παιδί: Ορισμένα νέα ρούχα
Επαρκής θέρμανση της κατοικίας τους	Παιδί: Δύο ζεύγη υποδημάτων
Κάλυψη αιφνίδιων δαπανών	Παιδί: Νωπά φρούτα και λαχανικά σε καθημερινή βάση
Κατανάλωση κρέατος, ψαριού ή τροφής με ισοδύναμο πρωτεΐνης κάθε δεύτερη ημέρα	Παιδί: Κρέας, κοτόπουλο, ψάρι καθημερινά
Μία εβδομάδα διακοπών μία φορά το χρόνο μακριά από την κατοικία τους	Παιδί: Κατάλληλα βιβλία
Αυτοκίνητο	Παιδί: Εξοπλισμός υπαίθριων δραστηριοτήτων αναψυχής
Πλυντήριο	Παιδί: Παιχνίδια συντροφιάς
Έγχρωμη τηλεόραση	Παιδί: Δραστηριότητες αναψυχής
Τηλέφωνο	Παιδί: Εορτασμοί
	Παιδί: Πρόσκληση φίλων
	Παιδί: Σχολικές εκδρομές
	Παιδί: Διακοπές
	Νοικοκυριό: Αντικατάσταση φθαρμένων επίπλων
	Νοικοκυριό: Καθυστερούμενες οφειλές
	Νοικοκυριό: Διαδίκτυο
	Νοικοκυριό: Επαρκής θέρμανση κατοικίας
	Νοικοκυριό: Αυτοκίνητο

Παράρτημα ΙΙΙ – Ποσοστό του πληθυσμού (ηλικίας 0-17 ετών) σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE) στην ΕΕ (2008-2018)

Αριθ.	GEO/TIME	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Ευρωπαϊκή Ένωση	26,5	26,5	27,6	27,3	28,1	27,9	27,8	27,1	26,4	24,9	24,3
2	Ζώνη του ευρώ	23,6	24,1	25,2	25,3	25,5	25,0	25,7	25,4	25,3	24,3	23,5
3	Βέλγιο	21,3	20,5	23,2	23,3	22,8	21,9	23,2	23,3	21,6	22,0	23,2
4	Βουλγαρία	44,2	47,3	49,8	51,8	52,3	51,5	45,2	43,7	45,6	41,6	33,7
5	Τσεχική Δημοκρατία	18,6	17,2	18,9	20,0	18,8	16,4	19,5	18,5	17,4	14,2	13,2
6	Δανία	12,7	14,0	15,1	15,7	14,9	15,4	14,5	15,7	13,9	14,5	15,2
7	Γερμανία	20,1	20,4	21,7	19,9	18,4	19,4	19,6	18,5	19,3	18,0	17,3
8	Εσθονία	19,4	24,5	24,0	24,8	22,4	22,3	23,8	22,5	21,2	18,8	17,9
9	Ιρλανδία	26,6	31,4	34,1	34,1	33,2	34,4	30,4	29,0	27,3	25,2	23,9
10	Ελλάδα	28,7	30,0	28,7	30,4	35,4	38,1	36,7	37,8	37,5	36,2	33,3
11	Ισπανία	30,1	32,0	33,3	32,2	32,4	32,6	35,8	34,4	32,9	31,3	29,5
12	Γαλλία	21,2	21,2	22,9	23,0	23,2	20,8	21,6	21,2	22,6	22,1	22,9
13	Κροατία	μ.δ.	μ.δ.	29,4	31,1	34,8	29,3	29,0	28,2	26,6	25,8	23,7
14	Ιταλία	28,4	28,7	29,5	31,5	34,1	32,0	32,1	33,5	33,2	32,1	30,6
15	Κύπρος	21,5	20,2	21,8	23,4	27,5	27,7	24,7	28,9	29,6	25,5	25,5
16	Λετονία	32,4	38,4	42,2	44,1	40,0	38,4	35,3	31,3	24,7	23,9	22,5
17	Λιθουανία	29,1	30,8	35,8	34,6	31,9	35,4	28,9	32,7	32,4	31,6	28,0
18	Λουξεμβούργο	20,9	23,7	22,3	21,7	24,6	26,0	26,4	23,0	22,7	23,6	23,5
19	Ουγγαρία	33,4	37,2	38,7	40,4	41,9	43,9	41,8	36,1	33,6	31,6	23,8
20	Μάλτα	25,0	26,5	26,7	27,8	31,0	33,0	31,8	28,4	24,0	23,0	22,8
21	Κάτω Χώρες	15,5	17,5	16,9	18,0	16,9	17,0	17,1	16,8	17,6	16,6	15,2
22	Αυστρία	22,9	20,8	22,4	22,1	20,9	22,9	23,3	22,3	20,0	23,0	21,6
23	Πολωνία	32,9	31,0	30,8	29,8	29,3	29,8	28,2	26,6	24,2	17,9	17,2
24	Πορτογαλία	29,5	28,7	28,7	28,6	27,8	31,7	31,4	29,6	27,0	24,2	21,9
25	Ρουμανία	50,9	50,6	48,1	49,2	52,5	51,4	50,7	46,8	49,2	41,7	38,1
26	Σλοβενία	15,3	15,1	15,2	17,3	16,4	17,5	17,7	16,6	14,9	15,1	13,1
27	Σλοβακία	24,3	23,7	25,3	26,0	26,6	25,5	23,6	24,9	24,4	22,5	23,8
28	Φινλανδία	15,1	14,0	14,2	16,1	14,9	13,0	15,6	14,9	14,7	15,1	16,0
29	Σουηδία	17,3	18,8	19,2	20,3	19,4	20,2	20,5	19,8	19,9	19,4	20,6
30	Ηνωμένο Βασίλειο	29,6	27,4	29,7	26,9	31,2	32,6	31,2	30,3	27,2	27,4	29,9

Σημ.: μ.δ. μη διαθέσιμο

Πηγή: Στοιχεία της Eurostat, όπως αντλήθηκαν στις 20.12.2019.

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

AROP: Σε κίνδυνο φτώχειας (At risk of poverty)

AROPE: Άτομα που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού (%)

ESPN: Ευρωπαϊκό δίκτυο κοινωνικής πολιτικής

ΕΔΕΤ: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

ΕΚΠ: Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας

ΕΠ: Επιχειρησιακό πρόγραμμα

ΕΠΚΔ: Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων

ΕΠΜ: Εθνικά προγράμματα μεταρρύθμισης

ΕΣΣ: Ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα

ΘΣ: Θεματικός στόχος

ΚΚΔ: Κανονισμός περί κοινών διατάξεων

ΣΑΧ: Συστάσεις ανά χώρα

ΣΕΣ: Συμφωνία εταιρικής σχέσης

Γλωσσάριο

Ο δείκτης AROP (σε κίνδυνο φτώχειας) αποτελεί επιμέρους συνιστώσα του AROPE:

Ο δείκτης AROP υπολογίζει το ποσοστό των ατόμων με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) που υπολείπεται του ορίου του κινδύνου φτώχειας, το οποίο ορίζεται στο 60 % του εθνικού ισοδύναμου διάμεσου εισοδήματος μετά τις κοινωνικές παροχές.

Δείκτης ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROE):

Ο δείκτης ατόμων «σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού» καλύπτει το σύνολο των ατόμων που είτε αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας (AROP), είτε βρίσκονται σε κατάσταση σοβαρής υλικής στέρησης, είτε ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας. Κάθε άτομο υπολογίζεται μόνο μία φορά, ακόμη και εάν εμφανίζεται σε περισσότερους υποδείκτες. Ο δείκτης AROPE, το ποσοστό του συνολικού πληθυσμού που αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, είναι ο κύριος δείκτης για την παρακολούθηση του σχετικού με τη φτώχεια στόχου της ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Οι **εκ των προτέρων αιρεσιμότητες** είναι προϋποθέσεις, οι οποίες βασίζονται σε προκαθορισμένα κριτήρια που προβλέπονται στον ΚΚΔ και θεωρούνται προαπαιτούμενα για την αποτελεσματική και αποδοτική χρησιμοποίηση της χρηματοδότησης της ΕΕ από όλα τα ΕΔΕΤ. Κατά την κατάρτιση ΕΠ στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, του ΤΣ και του ΕΚΤ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, τα κράτη μέλη πρέπει να αξιολογούν κατά πόσον πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις. Σε περίπτωση μη πλήρωσής τους, έπρεπε να καταρτιστούν σχέδια δράσης που να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με αυτές έως τις 31 Δεκεμβρίου 2016.

Η **επιτροπή κοινωνικής προστασίας (ΕΚΠ)** είναι συμβουλευτική επιτροπή πολιτικής των Υπουργών στο Συμβούλιο Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων (EPSCO).

Επιχειρησιακό πρόγραμμα (ΕΠ): Στο ΕΠ καθορίζονται οι προτεραιότητες και οι συγκεκριμένοι στόχοι ενός κράτους μέλους και προσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν οι χρηματοδοτικοί πόροι (συγχρηματοδότηση από την ΕΕ και από εθνικές δημόσιες και ιδιωτικές πηγές) σε συγκεκριμένο διάστημα (συνήθως 7ετία) για τη χρηματοδότηση έργων. Η χρηματοδότηση του ΕΠ μπορεί να προέρχεται από το ΕΤΠΑ, το ΤΣ ή/και το ΕΚΤ.

Τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)** περιλαμβάνουν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το

Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας. Τα ταμεία διαχειρίζονται από κοινού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι χώρες της ΕΕ.

Ευρωπαϊκό Εξάμηνο: Ένας κύκλος συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής της ΕΕ. Πρόκειται για μέρος του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εστιάζει στους πρώτους έξι μήνες κάθε έτους, εξ ου και η ονομασία «εξάμηνο». Κατά το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, τα κράτη μέλη ευθυγραμμίζουν τις δημοσιονομικές και οικονομικές τους πολιτικές προς τους στόχους και τους κανόνες που έχουν συμφωνηθεί σε ενωσιακό επίπεδο.

Το ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα (ΕΣΣ): Η σύμπραξη μεταξύ της ευρωπαϊκής στατιστικής αρχής, ήτοι της Επιτροπής (Eurostat), με τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες (ΕΣΥ) και άλλες εθνικές αρχές που είναι υπεύθυνες για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση ευρωπαϊκών στατιστικών σε κάθε κράτος μέλος. Η σύμπραξη αυτή περιλαμβάνει επίσης χώρες του ΕΟΧ και της ΕΖΕΣ. Τα κράτη μέλη συλλέγουν στοιχεία και καταρτίζουν στατιστικές για εθνικούς και ενωσιακούς σκοπούς. Το ΕΣΣ λειτουργεί ως δίκτυο στο οποίο ο ρόλος της Eurostat είναι να πρωτοστατεί στην εναρμόνιση των στατιστικών, σε στενή συνεργασία με τις εθνικές στατιστικές αρχές.

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ): Ο πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων έχει σκοπό να εξασφαλίσει στους πολίτες νέα δικαιώματα με μεγαλύτερη νομική ισχύ, με βάση 20 κύριες αρχές. Εξαγγέλθηκε από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της συνόδου κορυφής για τη δίκαιη απασχόληση και την ανάπτυξη στο Γκέτεμποργκ στις 17 Νοεμβρίου 2017. Η αρμοδιότητα για την υλοποίηση των αρχών και των δικαιωμάτων που ορίζονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων επιμερίζεται μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερομένων.

Ο **Θεματικός στόχος (ΘΣ)** αποτελεί δομικό στοιχείο των συμφωνιών εταιρικής σχέσης. Προκαθορίζεται εκ του νόμου και περιλαμβάνει στόχους που πρέπει να υποστηριχθούν από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία. Οι θεματικοί στόχοι συνδέονται με τους στρατηγικούς στόχους σε επίπεδο ΕΕ.

Παιδική φτώχεια: αναφέρεται στο ποσοστό των παιδιών (ηλικίας 0-17 ετών) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE). Τα παιδιά αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού όταν ζουν σε νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες τρεις καταστάσεις: κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (εισοδηματική φτώχεια), σοβαρή υλική στέρηση ή πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.

Η **στρατηγική «Ευρώπη 2020»** είναι η στρατηγική ανάπτυξης της ΕΕ για την περίοδο 2010-2020, η οποία αποσκοπεί στην ανάκαμψη από την κρίση. Περιλαμβάνει πέντε πρωταρχικούς στόχους που καλύπτουν τα εξής: απασχόληση, έρευνα και ανάπτυξη, κλίμα/ενέργεια, εκπαίδευση, κοινωνική ένταξη και μείωση της φτώχειας.

Συμφωνία εταιρικής σχέσης (ΣΕΣ): Συμφωνίες συναφθείσες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των επιμέρους κρατών μελών για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο οι εθνικές αρχές προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τη χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, τους στρατηγικούς στόχους και τις επενδυτικές προτεραιότητες κάθε χώρας, καθώς και τη σχέση τους με τον συνολικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων συνοπτική παρουσίαση της εκτίμησης της δυνατότητας εφαρμογής και της εκπλήρωσης των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων και, σε περίπτωση που δεν έχουν εκπληρωθεί, των μέτρων που πρέπει να ληφθούν, αναφορά των υπεύθυνων φορέων και του χρονοδιαγράμματος εφαρμογής των μέτρων αυτών, καθώς και περιγραφή της μεθοδολογίας και των μηχανισμών για τη διασφάλιση της συνεκτικής λειτουργίας των πλαισίων επιδόσεων. Καταρτίζονται από το κράτος μέλος σε συνεννόηση με την Επιτροπή και εγκρίνονται από αυτή.

Συστάσεις ανά χώρα (ΣΑΧ): Πρόκειται για έγγραφα που καταρτίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για κάθε χώρα και στα οποία αναλύεται η οικονομική κατάσταση της χώρας και διατυπώνονται συστάσεις σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να εγκρίνει εντός περιόδου 12 έως 18 μηνών.

**ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ**

**«ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ – ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ
ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ»**

ΣΥΝΟΨΗ

VI. Ως νομική πράξη, μια σύσταση της Επιτροπής παρέχει πολιτική βάση για συνεργασία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτόν τον τομέα, ενώ παράλληλα σέβεται την αρμοδιότητα των κρατών μελών στο εν λόγω πεδίο.

VII. Ο ρόλος του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων δεν περιορίζεται στη βελτίωση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την κοινωνική πολιτική. Ο πυλώνας λειτουργεί ως γνώμονας για τα μέσα πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και των μέσων χρηματοδότησης.

Έχει ήδη οδηγήσει σε διάφορα συγκεκριμένα αποτελέσματα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η οδηγία σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, η οδηγία για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας, καθώς και η σύσταση σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία.

Επιπλέον, η Επιτροπή έχει δεσμευθεί να εγκρίνει σχέδιο δράσης το 2021 για να διασφαλίσει την περαιτέρω εφαρμογή του πυλώνα.

VIII. Η Επιτροπή λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη το ζήτημα της καταπολέμησης της φτώχειας μέσω της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Έχει ενισχύσει την εστίασή της σε κοινωνικά ζητήματα, ενσωματώνοντας στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τον «κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων». Πέραν των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που αφορούν ειδικότερα τη λειτουργία του συστήματος κοινωνικής προστασίας, πολυάριθμες συστάσεις έχουν καλύψει, με την πάροδο των ετών, τομείς όπως η απασχόληση, η απόκτηση δεξιοτήτων, η εκπαίδευση των ενηλίκων, η παιδική μέριμνα και η ένταξη στον ενεργό βίο των ατόμων που είναι πιο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας. Όλοι οι ανωτέρω τομείς είναι καθοριστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας.

IX. Οι απαιτήσεις παρακολούθησης που επιβάλλονται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης πρέπει να εξασφαλίζουν ισορροπία ανάμεσα στην ανάγκη συλλογής ορθών δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή των κονδυλίων και στην ανάγκη αποφυγής επιβάρυνσης των δικαιούχων και των αρχών που είναι αρμόδιες για τα προγράμματα. Το τρέχον πλαίσιο παρακολούθησης για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) παρέχει ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τη συνολική χρηματοδότηση που διατίθεται και δαπανάται για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού χωρίς, ωστόσο, να κατανέμει τη χρηματοδότηση αυτή ανά ηλικία και ανά ομάδα-στόχο. Ωστόσο, το πλαίσιο παρακολούθησης του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) παρέχει εκτιμήσεις σχετικά με τον αριθμό των παιδιών που λαμβάνουν διατροφική στήριξη και/ή υλική βοήθεια από το Ταμείο.

Ενόψει του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ), η Επιτροπή πρότεινε, στις 27 Μαΐου 2020, να διαθέσουν όλα τα κράτη μέλη το 5 % των πόρων τους από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Προτάθηκε επίσης να εφαρμοστεί ειδικός δείκτης για την καταγραφή του αριθμού των συμμετεχόντων ηλικίας κάτω των 18 ετών σε δράσεις του ΕΚΤ+.

X. Η Επιτροπή τονίζει ότι, αν και είναι δύσκολο να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των πρωτοβουλιών της στις εθνικές πολιτικές, η παιδική φτώχεια έχει μειωθεί σε ολόκληρη την ΕΕ μετά την έκδοση της σύστασης για την επένδυση στα παιδιά το 2013. Σε διάφορα κράτη μέλη έχει βελτιωθεί η εισοδηματική στήριξη για οικογένειες με παιδιά, και η βελτίωση αυτή θα μπορούσε να αποδοθεί στη σύσταση της Επιτροπής του 2013. Παρότι στο τρέχον στρατηγικό πλαίσιο παρακολούθησης τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού δεν καλύπτονται άμεσα από κονδύλια της ΕΕ —με εξαίρεση το ΤΕΒΑ— παρατηρείται αυξημένη εστίαση του ΕΚΤ, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) στην αντιμετώπιση της φτώχειας κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020, σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο 2007-2013.

Η Επιτροπή λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη το ζήτημα της καταπολέμησης της φτώχειας. Στην πρωτοβουλία REACT-EU που δρομολογήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης για την Ευρώπη, η Επιτροπή πρότείνει οι πρόσθετοι πόροι που προορίζονται για το ΕΚΤ να διατίθενται κατά προτεραιότητα, μεταξύ άλλων, σε μέτρα αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας. Η τροποποιημένη πρόταση του ΠΔΠ 2021-2027 για το ΕΚΤ+ προβλέπει την υποχρέωση κάθε κράτους μέλους να διαθέτει το 5 % των πόρων του από το ΕΚΤ+ σε μέτρα για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Οι πόροι αυτοί θα συμβάλουν επίσης άμεσα στην υλοποίηση της μελλοντικής πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά», η οποία θα προταθεί από την Επιτροπή το 2021.

XI. Πρώτη περίπτωση: Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση να συμπεριλάβει δράσεις σχετικά με την παιδική φτώχεια στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Δεύτερη περίπτωση: η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση. Στο πλαίσιο της δράσης που διεξάγει για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, η Επιτροπή διατηρεί τη δέσμευσή της για την απαλλαγή των ανθρώπων από τη φτώχεια, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας, με την αντιμετώπιση των αιτίων των κινδύνων φτώχειας.

Τρίτη περίπτωση: η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση. Η πρόταση της Επιτροπής για το ΕΚΤ+ προβλέπει ότι το 5 % των πόρων του ΕΚΤ+ σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να προορίζεται για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και να προγραμματίζεται βάσει των ειδικών στόχων ν) και vii) έως x), καθώς και ότι, στο πλαίσιο παρακολούθησης, θα συμπεριληφθούν ειδικοί δείκτες για τα παιδιά. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μπορεί να προδικάσει τις διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τέταρτη περίπτωση: η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση. Το πρώτο στάδιο της προετοιμασίας έχει ήδη ολοκληρωθεί. Σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Επιτροπή προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες και συλλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να διασφαλίσει την άρτια προετοιμασία της επικείμενης πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

04. Η Επιτροπή έχει ήδη αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες για τον αναπροσανατολισμό της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ προς την καταπολέμηση της εξάπλωσης του ιού. Έχει προτείνει μέτρα στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού (CRII) και των δεσμών μέτρων της Πρωτοβουλίας Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού+ (CRII+), που έχουν πλέον εγκριθεί, τα οποία παρέχουν πλήρη ευελιξία όσον αφορά τον αναπροσανατολισμό όλων των διαθέσιμων πόρων στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων προς την κατεύθυνση της αντιμετώπισης του κορονοϊού.

Η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για τη θέσπιση της Συνδρομής στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REACT-EU) βασίζεται στις πρωτοβουλίες CRII και CRII+ και υποστηρίζει σημαντικά τους κοινωνικούς στόχους και τους στόχους για την απασχόληση. Η εν λόγω πρόταση προβλέπει συνολικό ποσό πρόσθετης χρηματοδότησης ύψους 55 δισ. EUR για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ). Η πρωτοβουλία REACT-EU μπορεί, μεταξύ άλλων, να συμβάλει στην καταπολέμηση της ανεργίας και της φτώχειας (των νέων). Επιπλέον, η Επιτροπή πρότεινε να ενισχυθούν αμφότερες οι προαναφερθείσες διαστάσεις και στην αναθεωρημένη πρότασή της για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), εισάγοντας την υποχρέωση των κρατών μελών να διαθέτουν τουλάχιστον το 5 % των πόρων τους από το ΕΚΤ+ για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, καθώς και το 15 % των εν λόγω πόρων για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, σε περίπτωση που το φαινόμενο αυτό αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση στο εκάστοτε κράτος μέλος.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

14. Η σύσταση για την επένδυση στα παιδιά εκδόθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Κατά την περίοδο 2010-2012 η βελγική και η κυπριακή προεδρία του Συμβουλίου διοργάνωσαν δύο μεγάλες διασκέψεις με θέμα την παιδική φτώχεια. Τα έγγραφα αναφοράς, τα οποία είχαν εκπονηθεί από εμπειρογνώμονες και μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), υποδείκνυαν ήδη μια πρώτη βάση για τη σύσταση και προετοίμασαν το έδαφος για τα στοιχεία που διαμόρφωσαν αργότερα τους τρεις πυλώνες της σύστασης.

19. Η σύσταση λειτούργησε ως χάρτης πορείας σε επίπεδο πολιτικής. Πέραν του ότι χρησιμοποιήθηκε ως μοχλός στις διαπραγματεύσεις για τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) την περίοδο 2013-2014, χρησιμοποιείται επίσης κατά τις ετήσιες συζητήσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, οι οποίες αποτελούν σημαντικές και διαρθρωμένες κατευθύνσεις προς όλα τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή έχει συντονίσει τη δράση των κρατών μελών μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ), της ανοικτής μεθόδου συντονισμού και ειδικών σεμιναρίων αξιολόγησης από ομοτίμους. Ειδικότερα, η σύσταση είναι πολύ λεπτομερής και έχει διαδραματίσει διαχρονικά σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Έχει χρησιμεύσει ως χάρτης πορείας και κατευθυντήρια γραμμή και συνάδει με τις αρμοδιότητες της ΕΕ στον εν λόγω τομέα, γεγονός που αποτελεί ουσιαστικά ανοικτή μέθοδο συντονισμού. Η Επιτροπή έχει επίσης δημιουργήσει την ευρωπαϊκή Πλατφόρμα για την Επένδυση στα Παιδιά (EPIC) με σκοπό να διευκολύνει την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Η Επιτροπή έχει επίσης διοργανώσει τεχνικά σεμινάρια σε 13 κράτη μέλη για να παρουσιάσει τη σύσταση και να παράσχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο δημιουργίας συνδέσμου με τα ΕΔΕΤ.

21. Με την ανοικτή μέθοδο συντονισμού στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να μαθαίνουν το ένα από το άλλο και να υιοθετούν μέτρα που έχουν αποδειχθεί επιτυχή σε άλλα κράτη μέλη. Οι εκθέσεις για την απασχόληση και τις κοινωνικές εξελίξεις στην Ευρώπη αποτελούν ακόμη ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για την προώθηση των βέλτιστων πρακτικών και την παροχή κατευθύνσεων πολιτικής στα κράτη μέλη.

23. Η Επιτροπή παρακολουθεί πράγματι τις πρακτικές, οι οποίες παρουσιάστηκαν επανειλημμένως στις διάφορες εκδηλώσεις που διοργάνωσε η Επιτροπή. Οι εν λόγω πρακτικές χρησιμεύουν ως πηγή έμπνευσης αν και στην πράξη είναι σπανίως δυνατή η μεταφορά μιας πρακτικής σε άλλο κράτος μέλος, λόγω των ιδιαιτεροτήτων κάθε κράτους μέλους καθώς και του γεγονότος ότι οι πρακτικές που συνδέονται με την παιδική ηλικία εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο.

32. Η Επιτροπή αξιολόγησε τη σύσταση στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD/2017/0258 final, με τίτλο «Απολογισμός της σύστασης του 2013 με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας», και κατέδειξε τον αντίκτυπό της στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και στα προγράμματα των ΕΔΕΤ για την περίοδο 2014-2020.

34. Η μελέτη του ευρωπαϊκού δικτύου κοινωνικής πολιτικής (ESPN) διαδραμάτισε έμμεσο μόνο ρόλο στις συζητήσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η μελέτη του ESPN υποβλήθηκε αφού η Επιτροπή είχε ολοκληρώσει την εκπόνηση του εγγράφου εργασίας της για την εφαρμογή της σύστασης του 2013 (SWD/2017/0258 final) το 2017. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί τη μελέτη αυτή στο πλαίσιο των εργασιών ανάλυσης για την προετοιμασία της πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά».

35. Η εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αφορά διάφορους παράγοντες σε διάφορα επίπεδα, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται επίσης το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, οι κοινωνικοί εταίροι και η κοινωνία των πολιτών. Στο σημείο 17 του εγγράφου επισημαίνεται ότι η υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αποτελεί κοινή πολιτική δέσμευση και ευθύνη. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων θα πρέπει να εφαρμόζεται τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών στο πλαίσιο των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων τους, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών περιβαλλόντων και της πολυμορφίας των εθνικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, και τηρουμένων των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

36. Ο στόχος των αρχών του πυλώνα είναι να δώσουν το έναυσμα για την ανάληψη δράσης στο κατάλληλο επίπεδο σύμφωνα με την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της, τηρουμένων των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 39 και 40:

Η καταπολέμηση όλων των μορφών φτώχειας απαιτεί σφαιρική και ολοκληρωμένη προσέγγιση. Η σύσταση για την επένδυση στα παιδιά απευθύνει έκκληση για ολοκληρωμένες στρατηγικές αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας, με βάση τρεις πυλώνες, που καλύπτουν την πρόσβαση σε επαρκείς πόρους, την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες και το δικαίωμα συμμετοχής των παιδιών. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ) δεν καλύπτει μόνο την πρόσβαση σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (που πράγματι συνδέεται με την αρχή 11), αλλά και την ανάγκη στήριξης της συμμετοχής των γονέων στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση επαρκούς επιπέδου διαβίωσης μέσω παροχών, την ισότητα των ευκαιριών μέσω της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, καθώς και την πρόσβαση σε ποιοτικά συστήματα υγείας και σε ποιοτική στέγαση. Τα ανωτέρω θέματα συνδέονται με τις αρχές 1, 2, 3, 4, 9, 12, 13, 16, 19 και 20 του ΕΠΚΔ.

42. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD/2017/0201 final περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και τις αλλαγές που επήλθαν μέσω του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Ο πυλώνας προβλέπει ότι όλα τα παιδιά έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα.

Επιπλέον, ο πυλώνας αναδεικνύει τις ποιοτικές πτυχές της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, οι οποίες νοούνται ως το σύνολο των πτυχών που συνδέονται με την πρόσβαση, το εργατικό δυναμικό, το πρόγραμμα σπουδών, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τη διακυβέρνηση. Η

καθολικά διαθέσιμη και καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα συνεπάγεται οφέλη για όλα τα παιδιά, και ιδιαίτερα για όσα προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.

Οι διατάξεις του πυλώνα προβλέπουν το δικαίωμα των παιδιών στην προστασία από τη φτώχεια, γεγονός που σημαίνει ότι κάθε παιδί έχει πρόσβαση σε ενιαία και ολοκληρωμένα μέτρα, όπως ορίζεται στη σύσταση του 2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επένδυση στα παιδιά. Η πρόληψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερα μέσω ολοκληρωμένων στρατηγικών. Τα στοχευμένα μέτρα θα πρέπει, για παράδειγμα, να περιλαμβάνουν την πρόσβαση σε επαρκείς πόρους, συνδυασμό παροχών σε χρήμα και σε είδος που θα προσφέρουν στα παιδιά τη δυνατότητα να απολαμβάνουν επαρκές βιοτικό επίπεδο, την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας, της στέγασης, της οικογενειακής στήριξης και της προώθησης της μέριμνας στο πλαίσιο της οικογένειας και της κοινότητας, καθώς και τη νομική προστασία και στήριξη των παιδιών, ώστε να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Επιπλέον, η αρχή 11β παρέχει στα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα (όπως τα παιδιά Ρομά, τα παιδιά μεταναστών ή τα παιδιά από εθνικές μειονότητες, τα παιδιά με ειδικές ανάγκες ή αναπηρίες, τα παιδιά που υπάγονται σε καθεστώς εναλλακτικής φροντίδας και τα παιδιά του δρόμου, τα παιδιά φυλακισμένων γονέων, καθώς και τα παιδιά σε νοικοκυριά που διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο φτώχειας) το δικαίωμα σε ειδικά μέτρα —κυρίως δε σε ενισχυμένη και στοχευμένη στήριξη— ώστε να τους επιτραπεί να ασκούν τα δικαιώματα αυτά και να έχουν ισότιμη πρόσβαση σ' αυτά.

44. Για να εντατικοποιήσει περαιτέρω την εφαρμογή του πυλώνα, η Επιτροπή έχει αρχίσει να επεξεργάζεται τον χάρτη πορείας για τον ευρωπαϊκό πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων. Το σχέδιο δράσης για την υλοποίηση του πυλώνα αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της προέδρου von der Leyen. Τον Ιανουάριο του 2020 η Επιτροπή παρουσίασε ανακοίνωση σχετικά με την πορεία προς ένα σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του πυλώνα και δρομολόγησε ευρύ διάλογο με όλες τις χώρες και τις περιφέρειες της ΕΕ, καθώς και με όλους τους εταίρους μας. Προβλέπεται ότι το σχέδιο δράσης θα παρουσιαστεί στις αρχές του 2021.

46. Στις 27 Μαΐου η Επιτροπή πρότεινε όλα τα κράτη μέλη να διαθέτουν το 5 % των πόρων τους από το ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

55. Η Επιτροπή τονίζει ότι δεν εκδίδονται αυτόματα συστάσεις προς τα κράτη μέλη στα οποία σημειώθηκε επιδείνωση κάποιου δείκτη. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις κοινωνικές εξελίξεις, τις εν εξελίξει πολιτικές του κράτους μέλους καθώς και την πρόοδο ως προς τις συναφείς μεταρρυθμίσεις. Επιπλέον, πολλές ειδικές ανά χώρα συστάσεις (ΣΑΧ) που έχουν εκδοθεί με την πάροδο των ετών αφορούν τομείς όπως η απασχόληση, η απόκτηση δεξιοτήτων, η εκπαίδευση ενηλίκων, η παιδική μέριμνα και η ένταξη στον ενεργό βίο των ατόμων που είναι περισσότερο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας. Όλοι οι ανωτέρω τομείς είναι καθοριστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας. Ως εκ τούτου, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στη μείωση της φτώχειας από το 2012, το αποκορύφωμα της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, με αποτέλεσμα το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού να βρίσκεται αρκετά κάτω από το προ της κρίσης επίπεδο. Το 2018 ο αριθμός των παιδιών (ηλικίας κάτω των 16 ετών) που αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ των 27 ήταν 19,9 εκατομμύρια, δηλαδή 3,1 εκατομμύρια λιγότερα παιδιά σε σύγκριση με το αποκορύφωμα της κρίσης το 2012 και 2 εκατομμύρια λιγότερα απ' ό,τι την εποχή προ της κρίσης (2008).

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 55 και 56:

Οι ποσοτικές αξιολογήσεις αποτελούν μέρος της ανάλυσης της Επιτροπής, αλλά δεν οδηγούν αυτόματα στην έκδοση ΣΑΧ. Κατά τον καθορισμό των σχεδίων ΣΑΧ, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες κάθε χώρας, το γενικότερο πλαίσιο των δυσχερειών που πρέπει να αντιμετωπίσει κάθε κράτος μέλος, καθώς και το ευρωπαϊκό πλαίσιο.

58. Η μείωση της παιδικής φτώχειας απαιτεί ολοκληρωμένη στρατηγική με γνώμονα τα παιδιά και τις οικογένειές τους, τον εντοπισμό και την άρση των διαρθρωτικών εμποδίων για τη συμμετοχή των γονέων στην αγορά εργασίας και την κοινωνική τους ένταξη, τον συνδυασμό πρόληψης και στήριξης, την προσπάθεια βελτίωσης της εξέλιξης και της ευημερίας όλων των παιδιών, αλλά και ειδικότερα της κατάστασης των πλέον ευάλωτων παιδιών. Αυτό προϋποθέτει στενό συντονισμό μεταξύ ευρέος φάσματος μέσων και στόχων πολιτικής, όπως η στήριξη της συμμετοχής και των δύο γονέων στην αγορά εργασίας, η αύξηση των μισθών και του εισοδήματος, η εξασφάλιση επαρκών πολιτικών για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, και η πρόσβαση στις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν οι οικογένειες. Υπό αυτό το πρίσμα, στο παρελθόν είχαν εκδοθεί ΣΑΧ που αφορούσαν την ενίσχυση του εισοδήματος, την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής προστασίας, την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, τα οικονομικά αντικίνητρα και την πρόσβαση σε υπηρεσίες παιδικής μέριμνας και υγείας, ως τρόπους αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας.

63. Η πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τους κανονισμούς για το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ εκδόθηκε στις 11 Ιουνίου 2011, δηλαδή πολύ πριν από τη σύσταση του 2013. Ωστόσο, παρότι τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού δεν καλύπτονται άμεσα από τα κονδύλια της ΕΕ —με εξαίρεση το ΤΕΒΑ—, το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ και το ΕΓΤΑΑ εστίασαν περισσότερο στην αντιμετώπιση της φτώχειας, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας, κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020.

70. Τα έγγραφα για τη θέση της Επιτροπής συντάχθηκαν δύο έτη πριν από την έκδοση της σύστασης. Ωστόσο, η σύσταση χρησιμοποιήθηκε ως μοχλός στις διαπραγματεύσεις για τον προγραμματισμό των ΕΔΕΤ την περίοδο 2013-2014. Όσον αφορά τη Ρουμανία και την Ιταλία, η στόχευση της παιδικής φτώχειας πραγματοποιείται με ολοκληρωμένο τρόπο τόσο στα εθνικά όσο και στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ). Για παράδειγμα, δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και το ΤΕΒΑ ή από το ΕΚΤ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) απευθύνονται σε ασυνόδευτους ανηλίκους. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την κοινωνική ένταξη στηρίζει, πέραν των υπηρεσιών που συνδέονται με το σύστημα ελάχιστου εισοδήματος, συγκεκριμένα έργα με σκοπό να θέσει τέλος στην ιδρυματοποίηση των παιδιών, η οποία οφείλεται συχνά στην φτώχεια.

Ειδικότερα, το εθνικό επιχειρησιακό πρόγραμμα της Ιταλίας για την κοινωνική ένταξη χρηματοδοτεί κοινωνικές υπηρεσίες με στόχο τη στήριξη ανηλίκων και των οικογενειών τους (π.χ. κοινωνικοεκπαιδευτική υποστήριξη, υποστήριξη προς τους γονείς και υπηρεσίες οικογενειακής διαμεσολάβησης). Επιπλέον, οι εν λόγω υπηρεσίες καλύπτουν την υποστήριξη γονέων που έχουν πολύπλοκες ανάγκες, καθώς και νοικοκυριών με παιδιά ηλικίας κάτω των 1 000 ημερών. Στα δελτία παρακολούθησης, είναι απαραίτητο να αναγράφεται ο αριθμός των ανηλίκων του νοικοκυριού στο οποίο ανήκουν οι δικαιούχοι. Ο αριθμός των ανηλίκων που καταγράφεται τα τελευταία έτη έχει αυξηθεί. Επιπλέον, δυνάμει του άξονα 3 του ιταλικού ΕΠ, αρκετά μέτρα στοχεύουν ρητά σε ευάλωτους ανηλίκους, συμπεριλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών, των ασυνόδευτων ανηλίκων και των νεαρών μεταναστών. Πρόσθετες δράσεις στηρίζουν παιδιά των κοινοτήτων Ρομά σε δεκατρείς μητροπόλεις με σκοπό την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την υποστήριξή τους στην εκπαίδευση και την προσχολική εκπαίδευση.

71. Η Επιτροπή δεν έχει νομική εντολή για την επιβολή περαιτέρω ειδικών δεσμεύσεων πόρων που δεν προβλέπονται από τους κανονισμούς.

74. Οι κοινοί δείκτες του ΕΚΤ δεν αφορούν ειδικά ορισμένους τύπους στήριξης, αλλά αντιστοιχούν στο πεδίο εφαρμογής της στήριξης του ΕΚΤ προκειμένου να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος σε κατάλληλο επίπεδο. Εάν οι διαχειριστικές αρχές επενδύουν τα κονδύλια του ΕΚΤ στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, κατά κανόνα προβλέπουν στο πλαίσιο του προγράμματος ειδικό δείκτη για το πρόγραμμα.

Υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ κατά κατηγορίες παρεμβάσεων, οι οποίες αντιστοιχούν στις επενδυτικές προτεραιότητες. Χάρη στα εν λόγω δεδομένα είναι δυνατό να ποσοτικοποιηθεί η χρηματοδότηση που διατίθεται για την παιδική φροντίδα και για την εκπαίδευση των παιδιών, πλην όμως δεν υπάρχουν δεδομένα σχετικά με τη χρηματοδότηση που διατίθεται για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, δεδομένου ότι δεν υφίσταται ειδική επενδυτική προτεραιότητα για την παιδική φτώχεια.

79. Ο δείκτης υλικής στέρησης ειδικά για παιδιά εγκρίθηκε από την υποομάδα για τους δείκτες της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας τον Μάρτιο του 2018 και βασίζεται στο μόνο έτος για το οποίο έχουν συλλεχθεί και δημοσιευθεί μέχρι στιγμής στοιχεία για τη στέρηση των παιδιών, δηλαδή το 2014. Σύμφωνα με τον κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, πραγματοποιήθηκε προκαταρκτική διάδοση αποτελεσμάτων, ενώ η σταθερή και πλήρης διάδοση και ανάλυση θα ξεκινήσει τον τριετή κύκλο με μια δημοσίευση για το έτος αναφοράς 2021.

Το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την ανακοίνωση του δείκτη υλικής στέρησης ειδικά για παιδιά έως την έγκρισή του ήταν απαραίτητο για να διασφαλιστεί η αξιοπιστία του δείκτη, μέσω της αξιοποίησης περισσότερων του ενός κύματος αποτελεσμάτων από τις ενότητες των στατιστικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης (EU-SILC), εξ ου και η ανάγκη αναμονής των αποτελεσμάτων από την ενότητα του 2014 (τα οποία δεν ήταν άμεσα διαθέσιμα). Διεξήχθησαν λεπτομερείς μελέτες για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας του δείκτη στέρησης. Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της ενότητας και η οριστικοποίηση του δείκτη πραγματοποιήθηκαν μόλις κατέστησαν διαθέσιμα τα εν λόγω αποτελέσματα.

Η τριετής συχνότητα αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου. Στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δύο μετρήσεων, θα μπορούσαν να εξετάζονται οι εξελίξεις άλλων δεικτών (π.χ. της στέρησης του γενικού πληθυσμού) και οι συσχετίσεις μεταξύ των ειδών για παιδιά και άλλων μεταβλητών [π.χ. των μεμονωμένων κοινωνικών παροχών —συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών επιδομάτων— που συλλέγονται στις EU-SILC βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1700 από το 2021 και μετά], προκειμένου να διαμορφωθούν οι πρώτες εκτιμήσεις της εξέλιξης της κατάστασης των παιδιών.

80. Η σύγκριση των δύο δεικτών —δηλ. των δεικτών παιδικής στέρησης (έλλειψη 3 ειδών επί συνόλου 17 ειδών) σε σχέση με τον συνολικό δείκτη «σοβαρής» υλικής στέρησης (έλλειψη 4 ειδών επί συνόλου 9 διαφορετικών ειδών)— έχει περιορισμένη μεθοδολογική εγκυρότητα.

Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι ο δείκτης παιδικής στέρησης (έλλειψη 3 ειδών επί συνόλου 17 επιλεγμένων ειδών) ορίστηκε μάλλον σε σχέση με τον δείκτη στέρησης, δηλ. την έλλειψη 3 ειδών από επί συνόλου 9 που λαμβάνονται υπόψη και, επομένως, συγκρίνεται με αυτόν τον δείκτη, και όχι με τον δείκτη «σοβαρής» στέρησης, ο οποίος αντιστοιχεί στην έλλειψη 4 ειδών επί συνόλου 9 και ο οποίος αποτελεί επιμέρους συνιστώσα του AROPE.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 83 και στο πλαίσιο 6:

Το σύνολο των εθνικών δεικτών προκύπτει από εθνικές επιλογές. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, ακόμα και αν τα επίπεδα είναι διαφορετικά, οι τάσεις είναι παρόμοιες με εκείνες του AROPE σε βάθος χρόνου.

85. Η Επιτροπή θα προτείνει τη μελλοντική πρωτοβουλία «Επένδυση για τα παιδιά» το 2021.

86. Τρίτη περίπτωση: Το στάδιο III θα ξεκινήσει το καλοκαίρι του 2020 και θα διαρκέσει δύο έτη. Θα περιλαμβάνει διάφορα πιλοτικά έργα που θα υλοποιηθούν στη Βουλγαρία, στην Κροατία, στην Ελλάδα και στην Ιταλία, καθώς και σειρά ενδεδειγμένων αναλύσεων των εθνικών πολιτικών και προγραμματικών πλαισίων, καθώς και την ανάπτυξη εθνικών σχεδίων δράσης για την παιδική φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό: στην Ισπανία, τη Λιθουανία, τη Γερμανία, την Κροατία, την Ιταλία και την Ελλάδα.

88. Ο γενικός στόχος του πρώτου σταδίου της προπαρασκευαστικής δράσης για την εγγύηση για τα παιδιά (μελέτη σκοπιμότητας) είναι να παρουσιάσει ανάλυση του σχεδιασμού, της σκοπιμότητας και της διακυβέρνησης ενός πιθανού συστήματος εγγύησης για τα παιδιά στα κράτη μέλη της ΕΕ. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ό,τι ισχύει και είναι εφικτό επί του παρόντος στα κράτη μέλη, και παρέχει εκτενείς πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση διαφόρων ομάδων ευάλωτων παιδιών σε υπηρεσίες.

Η Επιτροπή λαμβάνει επί του παρόντος τα απαραίτητα μέτρα και συλλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να διασφαλίσει την άρτια προετοιμασία της επικείμενης πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά» σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

92. Η πρόταση της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2014-2020 εκδόθηκε πριν από τη σύσταση. Ως εκ τούτου, το τρέχον πλαίσιο παρακολούθησης δεν καλύπτει άμεσα το ζήτημα των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, με εξαίρεση το TEBA.

Ωστόσο, συγκριτικά με την προηγούμενη περίοδο 2007-2013, το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ, το TEBA και το ΕΓΤΑΑ εστίασαν περισσότερο στην καταπολέμηση της φτώχειας, και ειδικότερα της παιδικής φτώχειας, κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020.

93. Από την έκδοση της σύστασης και μετά, η Επιτροπή έχει διαπιστώσει ότι τα κράτη μέλη έχουν μεγαλύτερη επίγνωση της ανάγκης ενίσχυσης των επενδύσεων σε υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, και αρκετά εξ αυτών έχουν προβεί πράγματι σε τέτοιου είδους επενδύσεις (Ιρλανδία, Μάλτα, Γερμανία, Τσεχική Δημοκρατία, Ισπανία).

Πέραν της ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την επένδυση στα παιδιά (EPIC), η Επιτροπή έχει παράσχει στήριξη στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής των κρατών μελών για την αμοιβαία μάθηση.

Σύσταση 1 – Το σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΑ πρέπει να συμπεριλαμβάνει την παιδική φτώχεια

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση να συμπεριλάβει δράσεις σχετικά με την παιδική φτώχεια στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η αντιμετώπιση της φτώχειας γενικότερα, καθώς και της παιδικής φτώχειας ειδικότερα, αποτελεί πρωταρχική προτεραιότητα για την Επιτροπή.

99. Δεν εκδίδονται «αυτόματα» συστάσεις προς τα κράτη μέλη στα οποία σημειώνεται υπέρβαση ή επιδείνωση κάποιου δείκτη. Ενώ ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών δεν περιλαμβάνεται στους δείκτες του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων, η μεθοδολογία του πίνακα αποτελεσμάτων (δηλ. η εξέταση όχι μόνο των επιπέδων που καταγράφονται, αλλά και της ταχύτητας και της πορείας των μεταβολών) θα μπορούσε να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση των κοινωνικών εξελίξεων, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών των κινδύνων παιδικής φτώχειας.

100. Το Εξάμηνο καλύπτει το ζήτημα της μείωσης της φτώχειας με πολυδιάστατο τρόπο, απευθύνοντας συστάσεις προς τις χώρες στις οποίες εντοπίζονται προκλήσεις βάσει ευρέος φάσματος παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων της ανάλυσης των επιπέδων της φτώχειας, των εξελίξεων και του συνολικού εθνικού πλαισίου πολιτικής, καθώς και βάσει αξιολόγησης της προόδου των συναφών μεταρρυθμίσεων. Οι συστάσεις απευθύνονται εκ φύσεως σε κάθε χώρα χωριστά. Με την πάροδο των ετών, η Επιτροπή έχει ενισχύσει την εστίαση του Εξαμήνου στα κοινωνικά ζητήματα, μεταξύ άλλων καθιστώντας τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τον συνοδευτικό «κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων» αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Επιπλέον, πολυάριθμες ειδικές ανά χώρα συστάσεις έχουν καλύψει κατά την πάροδο των ετών τομείς όπως η παιδική μέριμνα, η εκπαίδευση, η απασχόληση, η απόκτηση δεξιοτήτων και η εργασιακή ένταξη των ατόμων που είναι περισσότερο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας.

Σύσταση 2 – Ανάλυση και αξιολόγηση της παιδικής φτώχειας βάσει σαφούς εσωτερικής καθοδήγησης

η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Στο πλαίσιο της δράσης που διεξάγει για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, η Επιτροπή διατηρεί τη δέσμευσή της για την απαλλαγή των ανθρώπων από τη φτώχεια, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας, με την αντιμετώπιση των αιτίων των κινδύνων φτώχειας.

Σύσταση 3 – Στόχευση και παρακολούθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027

Πρώτο εδάφιο: η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η πρόταση της Επιτροπής για το ΕΚΤ+ προβλέπει ότι το 5 % των πόρων του ΕΚΤ+ σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να προορίζεται για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και να προγραμματίζεται βάσει των ειδικών στόχων ν) και vii) έως x), καθώς και ότι, στο πλαίσιο παρακολούθησης, θα συμπεριληφθούν ειδικοί δείκτες για τα παιδιά.

Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μπορεί να προδικάσει τις διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Δεύτερο εδάφιο: η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Στο επόμενο ΠΔΠ προτείνεται ο καθορισμός ειδικών στόχων για τα παιδιά. Σύμφωνα με τις τροποποιήσεις των προτάσεων της Επιτροπής για τους κανονισμούς της περιόδου 2021-2027, τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον το 5 % των πόρων από το ΕΚΤ+ στο πλαίσιο τις επιμερισμένης διαχείρισης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Επιπλέον, βάσει του ειδικού στόχου XI (και του τρέχοντος ΤΕΒΑ), θα υποβάλλονται στοιχεία για τα παιδιά (ηλικίας έως 18 ετών) που λαμβάνουν στήριξη. Αναγνωρίζουμε ότι για τους λοιπούς ειδικούς στόχους ένας τέτοιος δείκτης θα ήταν χρήσιμος την επόμενη περίοδο, λαμβανομένης υπόψη της διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του αναθεωρημένου ΕΚΤ+.

105. Η συχνότητα του δείκτη παιδικής στέρησης καθορίζεται στον κανονισμό 2019/1700. Ο εν λόγω κανονισμός εγκρίθηκε έπειτα από δύσκολες διαπραγματεύσεις με τους συννομοθέτες, οι οποίες τελικά κατέληξαν σε ισορροπημένη συμφωνία. Η συχνότητα της συλλογής δεδομένων αποτέλεσε καίριο μέρος της συζήτησης. Στο τέλος επικράτησε η άποψη ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η διαρθρωτική φύση ορισμένων δεικτών που αφορούν τη φτώχεια εν γένει, δεδομένου ότι η

υπερβολική επιβάρυνση της έρευνας όχι μόνο δεν θα απέφερε επιπλέον πληροφορίες αλλά θα υποβάθμιζε επίσης τη συνολική ποιότητα του μέσου, με αποτέλεσμα τη μείωση των ποσοστών συμμετοχής.

Η λύση που βρέθηκε (δηλαδή η συλλογή δεδομένων για τον δείκτη υλικής στέρησης ειδικά για παιδιά ανά τρία έτη) αποτελεί ευκαιρία συλλογής των δεδομένων σε συχνή βάση, λαμβανομένης συγχρόνως υπόψη της επιβάρυνσης τόσο των συμμετεχόντων στην έρευνα όσο και των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών.

106. Το σύνολο των εθνικών δεικτών προκύπτει από εθνικές επιλογές. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, ακόμα και αν τα επίπεδα είναι διαφορετικά, οι τάσεις είναι παρόμοιες με εκείνες του AROPE σε βάθος χρόνου. Με την καθιέρωση των δεικτών υλικής στέρησης ειδικά για παιδιά, καθίσταται δυνατή η σύγκριση σε διεθνές επίπεδο.

107. Η πρωτοβουλία «Εγγύηση για τα παιδιά» θα αναπτυχθεί με βάση τις πολιτικές κατευθύνσεις της προέδρου της Επιτροπής. Ενόψει του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ), η Επιτροπή πρότεινε, στις 27 Μαΐου 2020, να διαθέσουν όλα τα κράτη μέλη το 5 % των πόρων τους από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

Σύσταση 4 – Διασφάλιση της ολοκλήρωσης των απαραίτητων ενεργειών και της συλλογής επαρκών πληροφοριών για την προετοιμασία της επικείμενης πρωτοβουλίας πολιτικής «Εγγύηση για τα παιδιά».

η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Το πρώτο στάδιο της προετοιμασίας έχει ήδη ολοκληρωθεί. Σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και συλλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες για να διασφαλίσει την άρτια προετοιμασία της επικείμενης πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά».

Πέραν των πηγών δεδομένων που είναι ήδη διαθέσιμες, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων της Eurostat, η εν εξελίξει πολυετής προπαρασκευαστική δράση για ένα σύστημα εγγύησης για τα παιδιά πρόκειται να παράσχει διεξοδική ανάλυση του σχεδιασμού, της σκοπιμότητας και της διακυβέρνησης της πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά» στα κράτη μέλη της ΕΕ. Τα στοιχεία αυτά θα τροφοδοτήσουν τις προπαρασκευαστικές εργασίες της Επιτροπής, η οποία θα προβεί στις απαραίτητες εργασίες ανάλυσης για να στηρίξει την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα παιδιά» και θα διεξαγάγει διαβουλεύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου II (Επενδύσεις υπέρ της συνοχής, της ανάπτυξης και της κοινωνικής ένταξης), του οποίου προεδρεύει η Iliana Ivanova, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του συγκεκριμένου έργου ήταν ο Tony Murphy, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τους Wolfgang Stolz, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του και Brian Murphy, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, Pietro Puricella, ανώτερο διοικητικό στέλεχος, Michele Zagordo, υπεύθυνο έργου, Marija Grguric, Cristina-Ioana Jianu, Agota Krenusz, Annekatrin Langer, ελέγκτριες, Bernard Witkos, ελεγκτή, Peter Borsos, βοηθό στο ιδιαίτερο γραφείο του, Niamh Mahon, γραμματέα στο ιδιαίτερο γραφείο του, Eve Ryan, ασκούμενη στο ιδιαίτερο γραφείο του, ενώ οι Hannah Critoph και Zuzanna Filipski παρείχαν γλωσσική υποστήριξη.

Λόγω της πανδημίας της COVID-19 και των αυστηρών συνθηκών περιορισμού, δεν ήταν δυνατή η φωτογράφιση του κλιμακίου ελέγχου.

Χρονογραμμή

Συμβάν	Ημερομηνία
Έγκριση του υπομνήματος σχεδιασμού του ελέγχου / Έναρξη του ελέγχου	10.4.2019
Επίσημη διαβίβαση του σχεδίου έκθεσης στην Επιτροπή (ή σε άλλο ελεγχόμενο)	4.6.2020
Έγκριση της οριστικής έκθεσης μετά τη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης	15.7.2020
Παραλαβή των επίσημων απαντήσεων της Επιτροπής (και άλλου ελεγχόμενου) σε όλες τις γλώσσες	12.8.2020

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2020.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στην χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα [europa.eu](#), παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν τους ελέγχει, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

PDF	ISBN 978-92-847-5098-6	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/414405	QJ-AB-20-017-EL-N
HTML	ISBN 978-92-847-5079-5	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/117922	QJ-AB-20-017-EL-Q

Η παιδική φτώχεια εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα στην ΕΕ, δεδομένου ότι σχεδόν ένα στα τέσσερα παιδιά είναι εκτεθειμένο στον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού. Αυτό που τονίζουν επανειλημμένα μελέτες είναι ότι η επένδυση με σχετικά χαμηλό χρηματοοικονομικό κόστος κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας μπορεί να αποφέρει οφέλη σε όλη τη διάρκεια της ζωής.

Αποφασίσαμε να διενεργήσουμε τον συγκεκριμένο έλεγχο καθώς η καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για πολλά κράτη μέλη. Στόχος μας ήταν να προσδιοριστεί κατά πόσον η Επιτροπή είχε συμβάλει αποτελεσματικά στις προσπάθειες των κρατών μελών για τη μείωση της παιδικής φτώχειας.

Διαπιστώσαμε ότι η βαρύτητα των μη νομικά δεσμευτικών πράξεων της Επιτροπής είναι εκ φύσεως περιορισμένη, ωστόσο αυτή έχει ισχυρότερα εργαλεία στη διάθεσή της. Εντούτοις, η έλλειψη διαθέσιμων πληροφοριών που να σχετίζονται άμεσα με την παιδική φτώχεια σημαίνει ότι ήταν δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να αξιολογηθεί η αποτελεσματική συμβολή τους στις προσπάθειες των κρατών μελών για τη μείωση της παιδικής φτώχειας.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ



Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors